

การกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา
การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา

สารนิพนธ์
ของ
วฤณดา วงศ์โรจน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2550

การกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา
การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา

สารนิพนธ์
ของ
วฤณดา วงศ์โรจน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา
การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ
ของ
วฤณดา วงศ์โรจน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2550

วฤณดา วงศ์โรจน์. (2550). การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์. สารนิพนธ์ ปร.ม.(นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ จักรกิติย์ ธนาคม

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วย กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในจังหวัดสงขลา มีทั้งหมด 3 ชุมรมฯ ได้แก่ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสตงพระ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง ชุมรมชาวประมงอาสาตำบลท่าหิน ในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บกลุ่มตัวอย่าง ชุมรมฯละ 30 ตัวอย่าง รวมทั้งหมดเป็น 90 ตัวอย่าง และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ สถาบันวิจัยเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา สังกัดกรมประมง จำนวน 1 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานจะใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance - ANOVA) ในการทดสอบกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณสมบัติส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีเพศต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. การแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผลประโยชน์จังหวัดสงขลามีความคิดเห็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีความคิดเห็นมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคือเรื่องการจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาและร่วมกันปลูกป่าชายเลน อันดับสองคือการใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและแก้ไขปัญหาคาร์บอนของน้ำ อันดับสามคือควรมีการจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา อันดับสี่คือการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้าน และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดเป็นอันดับห้าคือมาตรการลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

3. อายุของกลุ่ม จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร ทักษะความชำนาญของสมาชิก ความเป็นเอกภาพของสมาชิก ทักษะความชำนาญของผู้นำ การสื่อสารภายในกลุ่ม ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำทะเลสาบสงขลาผลการศึกษาพบว่า อายุของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน และความเป็นปึกแผ่นขององค์กร จะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำทะเลสาบสงขลา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

POLICY FORMATION ON SONGKHLA BASIN DEVELOPMENT :
A CASE STUDY OF INTEREST GROUP'S PARTICIPATION
IN SONGKHLA PROVINCE

ABSTRACT
BY
VARUNADA VONGROT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University
May 2007

Varunada vongrot. (2007). *Policy formation on Songkhla basin development : a case study of Interest group's participation in Songkhla province*. Master's Project, M.P.A. (Public Policy). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Gukratit Thanakom.

The research aimed to study about the policy formation on songkhla basin development : a case study of Interest group's participation in songkhla province. The sample groups are consisted of three interest groups are as follows the fishermen association of Sathingpra district Songkhla Lake Basin , the fishermen association of the lower Lake Basin and the volunteer fishermen association. This research was kept the sample groups at each association for thirty sample, so it was consisted of ninety samples. Besides, the concerned government sectors in the policy formation on songkhla basin development such as Songkhla shore aquatic animal raise research institution which is belong to the fishery department for one sample. The research instrument are the questionnaire and the interview form. The data analysis of hypothesis test was used the analysis of means difference in the opinion between two groups, Analysis of Variance (ANOVA) for testing groups which are more than two groups and Multiple Regression Analysis at 0.05 statistic significance level.

Findings are as follows.

1. The difference of individual factors resulted in the different opinions about the policy formation for Songkhla Basin development. The study outcome indicated that the groups which have the different sex would be the different opinions about the policy formation at 0.05 statistic significance level. When the individual factors were divided into age, education level, occupation, average income per a month, the study outcome was found out that the groups which differed from them will not be the different opinions in the policy formation for Songkhla Basin development at 0.05 statistic significance level.

2. The opinions of the sample groups about the policy formation for Songkhla Basin development are found out that the interest groups in Songkhla province which had the most of opinion level or the first of opinion level are the plants and aquatic animal conservative zone around Songkhla Basin and the participation with planting mangrove forest. The second of opinion level are the benefit using from digging watercourse for relieving the flood problem and solving the shallow problem of water. The third of opinion level is the arrangement of the fishery

in Songkhla Basin. The fourth of opinion level are the conservation and restore the art and cultural sources of the way of villager life and the least of opinion level are the measure of the waste product amount reduction and the waste water from the sources.

3. The age of groups, the amount of groups, the stability of finance, the stability of organization, the skill of member, the unity of members, the skill of leaders, the communication in groups are resulted in the policy formation for Songkhla Basin development. The study outcome is found out that the age of groups, the stability of finance and the stability of organization will result in the policy formation for Songkhla Basin development at 0.05 statistic significance level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษาการมีส่วน
ร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา ของ วฤณดา วงศ์โรจน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

คณะกรรมการสอบ

.....

ประธาน

(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ชีวินทร์ ฉายาชลิต)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิตสาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์จักรทิพย์ ธนาคม อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก และอาจารย์ ชีวินทร์ ฉายาชวลิต คณะกรรมการควบคุม ทั้งสามท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยในชุมชนและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านทั้งสามยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาระดับปริญญาโทของผู้วิจัยนั้นมิได้สิ้นสุดเพียงการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้ หากผู้วิจัยได้ซึมซับเอากระบวนการเรียนรู้ที่ถูกจุดประกายขึ้นในระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา ให้กลายเป็นการเรียนรู้ที่ต้องสืบเนื่องต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด และจะต้องนำเอาความรู้นั้นไปยังประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นต่อไปอีกด้วยจึงจะสมตามเจตนารมณ์ของรัฐประศาสนศาสตร์อย่างสมบูรณ์

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อสมบัติ คุณแม่ประภา วงศ์โรจน์ พี่ๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

วฤณดา วงศ์โรจน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	7
นโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	15
แนวความคิดเรื่องกลุ่มผลประโยชน์.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ส่วนที่ 1 เสนอผลการศึกษาในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (กลุ่มตัวอย่างตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์).....	40
ส่วนที่ 1.1 จำนวนและร้อยละของคุณสมบัติส่วนบุคคล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ส่วนที่ 1.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นในเรื่องการ กำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาระหว่าง กลุ่มของแต่ละตัวแปรคุณสมบัติส่วนบุคคลและการแสดง ความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา.....	41
ส่วนที่ 1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผล ประโยชน์ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา.....	44
ส่วนที่ 2 เสนอผลการศึกษาในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (กลุ่มตัวอย่างหน่วยงานราชการ).....	45
5 สรุปผลการวิจัย.....	49
สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผลการวิจัย.....	50
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	54
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	55
บรรณานุกรม.....	56
ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก.	61
ภาคผนวก ข.	67
ภาคผนวก ค.	76
ภาคผนวก ง.	77
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	82

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของคุณสมบัติส่วนบุคคล.....	40
2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนา ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาระหว่างกลุ่มของแต่ละตัวแปรคุณสมบัติส่วนบุคคล.....	42
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบาย การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลต่อการ กำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	44

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลักษณะสำคัญของทฤษฎีกลุ่ม.....	8
2 ลักษณะสำคัญของตัวแบบสถาบัน.....	11
3 ตัวแบบนโยบายของชาร์แกนส์กี.....	15

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาครอบคลุม 3 จังหวัดได้แก่ นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา มีพื้นที่ประมาณ 8,495 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 5,309,375 ไร่ ซึ่งประกอบด้วยทะเลสาบ 4 ส่วน คือ ทะเลน้อย ทะเลหลวง ทะเลสาบ และทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่เฉพาะตัวมีระบบนิเวศแบบเปิดแบบ 3 น้ำซึ่งมีการผสมผสานทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็มจึงมีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นที่อยู่อาศัยอันสมบูรณ์ของสัตว์น้ำและพืชพรรณนานาชนิด เป็นแหล่งประกอบอาชีพที่สำคัญของประชาชนมากกว่า 1.5 ล้านคน และมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีการใช้ประโยชน์พื้นที่และทรัพยากรต่างๆในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเกินศักยภาพ (overuse) ขาดความสมดุล ส่งผลกระทบและก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (ป่าไม้บริเวณต้นน้ำป่าชายเลน และพื้นที่พรุถูกทำลาย) ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง การตื้นเขินของทะเลสาบสงขลาและคูคลองสายต่างๆคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ปริมาณน้ำจืดไม่พอใช้ในฤดูแล้ง มีความขัดแย้งในการใช้น้ำระหว่างชุมชน อันส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่และมีฐานะยากจน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน (ปรัชญา ธัญญาดี. 2547: 21-22)

ทางรัฐบาลได้มีการดำเนินการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามาเป็นเวลานานกว่า 20 ปี เพื่อให้สภาพนิเวศน์ของทะเลสาบคงความอุดมสมบูรณ์ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ในระยะเริ่มแรกเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลัก ต่อมาการศึกษาเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการมีความพยายามที่จะประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อนำผลที่ได้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม พ.ศ.2547 เป็นปีแรกที่สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณแบบใหม่ในเชิงระบบบูรณาการ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆในการพัฒนาลุ่มน้ำและจัดสรรงบประมาณมีความสอดคล้องกัน มีความประหยัดคุ้มค่า รวมทั้งเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระดับโครงการและภาพรวมของการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนา

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึง พ.ศ.2548 และใน พ.ศ.2549 ก็ได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2549: 26-27)

มาตรา 46 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และการมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน” (สุรสีห์ โกศลนาวิน. 2547: 9)

ตามที่ได้มีบทบัญญัติรองรับการมีส่วนร่วมของประชาชนแสดงได้ถึงภาครัฐได้เล็งเห็นประโยชน์ของการให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่ายและเป็นการปูพื้นฐานความมั่นคงสำหรับการพัฒนาไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่น การเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องเริ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนมีผลประโยชน์เกี่ยวกัน สนใจเป็นเรื่องๆไป โดยกิจกรรมเหล่านี้ต่างสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันที่มีมากพอจากการริเริ่มแล้วผลักดันโดยกลุ่ม องค์กรเพื่อให้กลุ่มหรือองค์กรเป็นตัวนำไปบรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล นับตั้งแต่การประชุมสิ่งแวดล้อมโลกที่กรุงสต็อกโฮล์ม พ.ศ.2515 และต่อมาได้มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่บราซิล ให้มีความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวคิดว่าการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะนำไปสู่กระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมมากขึ้น โดยเน้นถึงความสำคัญที่จะให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สุรสีห์ โกศลนาวิน. 2547: 19-20)

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดสงขลา มีความสนใจที่จะศึกษาการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์รอบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีชมรมฯหลักๆ ทั้งหมด 5 ชมรมฯ ได้แก่ ชมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ชมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสทิงพระ ชมรมชาวประมงทะเลสาบอำเภอปากพะยูน ชมรมชาวประมงทะเลสาบอำเภอเขาชัยสนบางแก้ว ชมรมชาวประมงรักษ์ทะเลน้อย และได้มีการจัดตั้งสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลา จากตัวแทนของชมรมฯทั้ง 5 ชมรมฯ เพื่อให้เกิดการรวมตัวของชาวประมงรอบทะเลสาบ ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีพลังร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

และนำไปสู่การอนุรักษ์และฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา (นฤทธิ ดวงสุวรรณ. 2545: 43) แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษากลุ่มผลประโยชน์ในจังหวัดสงขลาซึ่งมีทั้งหมด 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสตงพระ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง และชุมรมชาวประมงอาสาตำบลท่าหิน จากความผูกพันในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของผู้วิจัยเองซึ่งในอดีตเคยสัมผัสกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่ในปัจจุบันได้เกิดความเสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยอยากทราบว่าประชาชนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันรวมกลุ่มกันก่อตั้งเป็นชมรมต่างๆ ได้เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบายพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอย่างไร รวมทั้งทางรัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงการกำหนดนโยบายพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษากลุ่มผลประโยชน์ ในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสตงพระ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง และชุมรมชาวประมงอาสาตำบลท่าหิน โดยผ่านตัวแทนของแต่ละกลุ่มและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในจังหวัดสงขลาซึ่งมีทั้งหมด 3 ชุมรม ได้แก่ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสตงพระ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง ชุมรมชาวประมงอาสาตำบลท่าหิน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ สถาบันวิจัยเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา (NICA) สังกัดกรมประมง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้มีกลุ่มตัวอย่างจาก

1. ตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ โดยเลือกตัวแทนจาก ประธานชมรมฯ คณะกรรมการชมรมฯ และสมาชิกของชมรมฯ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บกลุ่มตัวอย่าง ชมรมฯ ละ 30 ตัวอย่าง รวมทั้งหมดเป็น 90 ตัวอย่าง

2. ตัวแทนจากหน่วยงานราชการ 1 ตัวอย่าง ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งเป็นดังนี้

- 1.1 อายุของกลุ่ม
- 1.2 จำนวนสมาชิกของกลุ่ม
- 1.3 ความเข้มแข็งทางการเงิน
- 1.4 ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร
- 1.5 ทักษะความชำนาญของสมาชิก
- 1.6 ความเป็นเอกภาพของสมาชิก
- 1.7 ทักษะความชำนาญของผู้นำ
- 1.8 การสื่อสารภายในกลุ่ม

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การกำหนดนโยบายการพัฒนาหมู่บ้านทะเลสาบสงขลา มีดังต่อไปนี้

- 2.1 การลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด
- 2.2 การจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา
- 2.3 กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำ เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและแก้ไขปัญหาการตื้นเขินของทะเลสาบสงขลา
- 2.4 การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 2.5 การจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา และการร่วมกันปลูกป่าชายเลน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การสร้างโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาแสดงความต้องการหรือเสนอข้อเรียกร้อง ทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

2. **นโยบายการพัฒนาของรัฐ** หมายถึง รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการพัฒนาขึ้นมาในรูปแบบและลักษณะต่างๆ ที่มีส่วนเสริมสร้างการพัฒนาทั้งทางด้านการเกษตร ด้านสังคมและด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วยโครงการพัฒนาการเกษตร โครงการพัฒนาทางด้านสังคมและการเมือง โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทั่วประเทศไทย ฯลฯ

3. **หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง** หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่รัฐบาลแต่งตั้งขึ้นเพื่อดูแลในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและการปฏิบัติงาน ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา เป็นต้น

4. **กลุ่มผลประโยชน์** หมายถึง กลุ่มผลประโยชน์ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนกลุ่มต่างๆ เช่น สมาคม สมาพันธ์ เครือข่าย ชมรม เพื่อผลักดันเร่งให้รัฐบาลมีการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดในการวิจัย เพื่อต้องการทราบถึงการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา โดยพิจารณาถึงตัวแปรต่างๆ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1. อายุของกลุ่ม
2. จำนวนสมาชิกของกลุ่ม
3. ความเข้มแข็งทางการเงิน
4. ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร
5. ทักษะความชำนาญของสมาชิก
6. ความเป็นเอกภาพของสมาชิก
7. ทักษะความชำนาญของผู้นำ
8. การสื่อสารภายในกลุ่ม

ตัวแปรตาม(Dependent Variables)

- การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา**
- 1.การลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด
 - 2.การจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา
 - 3.กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำ เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและแก้ไขปัญหาดินเลนของทะเลสาบสงขลา
 - 4.การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน
 5. การจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา และการร่วมกันปลูกป่าชายเลน

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

2. อายุของกลุ่ม จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร ทักษะความชำนาญของสมาชิก ความเป็นเอกภาพของสมาชิก ทักษะความชำนาญของผู้นำ การสื่อสารภายในกลุ่ม ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอเอกสารตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ
2. นโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
3. แนวความคิดเรื่องกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

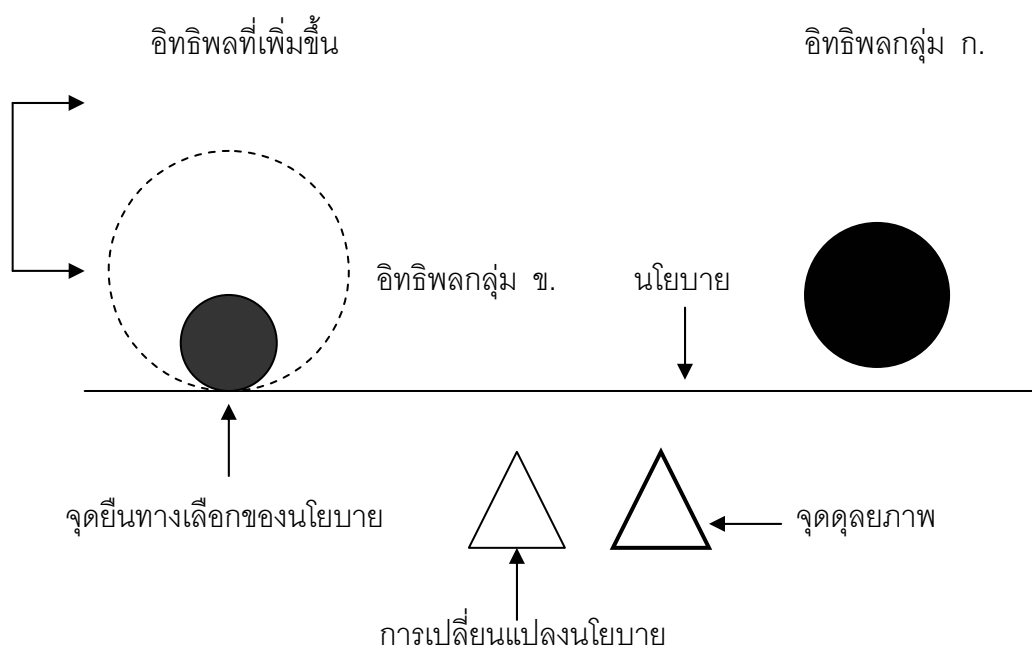
1. แนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

1.1 ทฤษฎีกลุ่ม (Group Theory)

อาร์เธอร์ (สมบัติ อารังธัญวงศ์. 2540: 208; อ้างอิงจาก Arthur. 1949) ได้อธิบายแนวคิดนี้ไว้ในหนังสือชื่อ The Process of Government ว่าการเมืองนั้นเปรียบเสมือนระบบที่มีแรงผลักดันและแรงกดดันที่กระทำปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยสาระสำคัญของกรอบแนวคิดตามตัวแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่มจะเกี่ยวข้องกับสถาบันนิติบัญญัติมากกว่าระบบราชการ กล่าวคือ หน่วยงานสุดท้ายที่เป็นผู้กำหนดนโยบายจะถูกจับจ้องโดยกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่จะถูกบังคับจากนโยบายเหล่านั้น ถ้าผู้กำหนดนโยบายไม่สามารถแบ่งแยกนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมออกจากนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผลประโยชน์ที่จะได้รับผลจากนโยบายนี้ ผู้กำหนดนโยบายจะถือว่านโยบายใดที่เป็นผลประโยชน์ต่อกลุ่มก็จะเป็นผลประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย

ในทัศนะของ ทูรแมน (สมบัติ อารังธัญวงศ์. 2540: 208; อ้างอิงจาก Truman. 1951) เห็นว่ากรอบความคิดตามตัวแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่ม เริ่มต้นจากข้อเสนอที่ว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคือ ศูนย์กลางของความจริงทางการเมือง โดยปกติปัจเจกบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจะพยายามรวมกลุ่มกัน ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการแล้วแต่กรณี เพื่อเรียกร้องและกดดันให้รัฐบาลตอบสนองความต้องการของตน โดยนัยนี้กลุ่มผลประโยชน์ก็คือ กลุ่มบุคคลที่มีทัศนคติร่วมกันกระทำการเรียกร้องต่อกลุ่มอื่นในสังคมเพื่อรักษาความชอบธรรมของกลุ่มตน ลักษณะการกระทำของบุคคลกลุ่มดังกล่าวจะเข้าลักษณะของกลุ่มที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ถ้ากลุ่มเหล่านี้ได้แสดงการเรียกร้องผ่านทางสถาบันการเมือง บัณฑิตบุคคลจะมีความสำคัญในทางการเมืองก็ต่อเมื่อเขาได้กระทำในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือในนามของกลุ่มผลประโยชน์ ลักษณะเช่นนี้กลุ่มจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นสะพานเชื่อมระหว่างปัจเจกบุคคลและรัฐบาล การเมืองแท้จริงก็คือการต่อสู้ระหว่าง

กลุ่มเพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือนโยบายสาธารณะ การกิจของระบบการเมือง คือการจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม โดยประการแรก กำหนดกฎและกติกาการต่อสู้ระหว่างกลุ่ม ประการที่สอง จัดการประนีประนอมและสร้างสมดุลเรื่องผลประโยชน์ระหว่างกลุ่ม ประการที่สาม กำหนดข้อประนีประนอมในรูปของนโยบายสาธารณะ ประการสุดท้าย บังคับใช้ข้อประนีประนอมดังกล่าว

ภาพประกอบ 1 ลักษณะสำคัญของทฤษฎีกลุ่ม

ทรูแมน (ถวัลย์ วรเทพพิพิพษ์. 2536: 7; อ้างอิงจาก Truman. 1951) คือ การปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มอย่างเป็นทางการ / ไม่เป็นทางการ เป็นหัวใจของการเมืองถือว่านโยบายเป็นผลจากการต่อสู้ / ต่อรองของกลุ่ม ใครมีอิทธิพลมากก็ได้เปรียบ อิทธิพลมากขึ้นอยู่กับ

ลักษณะสำคัญ

- อายุและขนาดของกลุ่ม (Numbers)
- ความมั่งคั่ง (Wealth)
- ความแข็งแกร่งขององค์กร
- ผู้นำของกลุ่ม
- ความใกล้ชิดของผู้กำหนดนโยบาย
- ความเหนียวแน่นในกลุ่ม

จุดเด่น

- เน้นความจริงที่ว่านโยบายเป็นผลการต่อสู้ / ต่อรองของกลุ่มผลประโยชน์
- ถ้ามีกลุ่มหลากหลายไม่มีกลุ่มใดผูกขาดอำนาจในสังคมนโยบาย จะมีลักษณะ ประนีประนอมมากกว่าเอาแพ้ชนะกัน

จุดด้อย

- ถือว่าผู้กำหนดนโยบายมีหน้าที่ตอบสนองข้อตกลงของกลุ่มเท่านั้น
- ละเลยอำนาจผู้ตัดสินใจนโยบายและปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย

ดาเยน (สมบัติ อารังธัญวงศ์. 2540: 209; อ้างอิงจาก Dye. 1984) กล่าวว่า อิทธิพลของกลุ่มขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิก ความมั่งคั่ง ความแข็งแกร่งขององค์การ ภาวะผู้นำ โอกาสในการเข้าถึงผู้ตัดสินใจและความสามัคคีภายในกลุ่ม ลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ที่ปรากฏในระบบการเมือง อาจจำแนกได้ดังนี้

ลักษณะแรก เป็นลักษณะของกลุ่มขนาดใหญ่ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม เรียกว่า กลุ่มแฝงเร้น (latent group) กลุ่มเหล่านี้จะมีบทบาทเมื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมถูกละเมิด

ลักษณะที่สอง กลุ่มที่สมาชิกบางส่วนคาบเกี่ยวกัน (overlapping group membership) ลักษณะกลุ่มเช่นนี้ จะมีส่วนในการดำรงรักษาความสมดุลระหว่างกลุ่ม โดยป้องกันไม่ให้กลุ่มหนึ่งเป็นสมาชิกของอีกกลุ่มหนึ่ง จะส่งผลให้การเรียกร้องของกลุ่มที่มีต่อกันลดความรุนแรงลง รวมทั้งลดการเผชิญหน้าลงด้วย

ลักษณะที่สาม การตรวจสอบและความสมดุลที่เกิดขึ้นจากกลุ่มที่แข่งขันกัน ในลักษณะเช่นนี้จะมีส่วนช่วยในการดำรงรักษาความสมดุลระหว่างกลุ่มในระบบการเมืองด้วยเช่นกัน ทั้งนี้จะไม่มีการมีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียวที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ในสังคม ด้วยเหตุนี้อำนาจของแต่ละกลุ่มจึงถูกตรวจสอบโดยกลุ่มที่แข่งขันกัน จึงทำให้ไม่มีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเอาเปรียบกลุ่มอื่นได้โดยง่าย

พิทยา บวรวัฒนา (2541: 63-69) ได้กำหนดปัจจัยพฤติกรรมของกลุ่ม มี 4 ประการดังนี้

1) โครงสร้างของกลุ่ม เป็นเรื่องของบทบาท ปทัสถาน และสถานภาพของคนภายในกลุ่ม สมาชิกขององค์การทุกคนเปรียบได้กับตัวแสดงที่มีบทบาท (role) บางอย่างในองค์การ บทบาทแต่ละบทบาทจะเป็นตัวกำหนดว่า คนที่สวมบทบาทนั้นมีทัศนคติและพฤติกรรมอย่างไร (role identity)

เราจะมีภาพพจน์บางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับบทบาทแต่ละบทบาทในองค์การ (role perception) คนอื่นๆ จะมีความคาดหวังว่าคนที่สวมบทบาทใดบทบาทหนึ่งแล้ว ควรมีพฤติกรรมและทัศนคติอย่างไร (role expectations) ปทัสถานของกลุ่มจะเป็นเรื่องของการกำหนดแนวทางการทำงานว่า คนในองค์การ

ควรทำงานอย่างน้อยแค่ไหน เมื่อใด หรือในสถานการณ์ใดควรขยับน้อยลง ควรแต่งตั้งให้เหมาะสมกับการทำงานได้อย่างไร ลำดับขั้นของฐานะของคนในองค์กร เป็นอีกลักษณะหนึ่งของโครงสร้างกลุ่ม ในกลุ่มคนแต่ละกลุ่มนั้น จะมีเกณฑ์แบ่งแยกสมาชิกภายในกลุ่มออกไปตามฐานะว่าใครสูงกว่าต่ำกว่าใคร เช่น ใครขี้นมากกว่า ใครมีการศึกษาสูงกว่า ใครมีประสบการณ์มากกว่า เป็นผู้ชายหรือผู้หญิง มีความสามารถทางด้านใด สมาชิกของกลุ่มจะยอมรับลำดับขั้นฐานะของคนภายในกลุ่ม

2) ลักษณะเฉพาะของกลุ่ม ได้แก่ ขนาดของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดเล็ก จะสามารถทำงานได้รวดเร็วกว่ากลุ่มที่มีขนาดใหญ่ ในขณะที่กลุ่มที่มีขนาดใหญ่นั้นจะมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่มีขนาดเล็ก กลุ่มคนในองค์กรบางกลุ่มจะมีความเหนียวแน่นและมีพลังสูง (group cohesiveness) กลุ่มจะรวมตัวกันเหนียวแน่นก็ต่อเมื่อสมาชิกกลุ่มเข้ากันได้เป็นอย่างดี และยึดถือเป้าหมายกลุ่มร่วมกัน กลุ่มที่มีความเหนียวแน่นภายในได้แก่ กลุ่มที่มีสมาชิกอยู่ร่วมกันนานพอสมควรจนชอบพอกันและคบกันเป็นเพื่อนสนิทและมีผลประโยชน์ร่วมกัน ยิ่งกลุ่มขยายตัวใหญ่ขึ้นยิ่งทำให้ความเหนียวแน่นของกลุ่มลดน้อยลงและโอกาสที่กลุ่มจะแบ่งเป็นพรรคเป็นพวกยังมีมากขึ้น

3) การสื่อสารภายในกลุ่ม (communication) ความสัมพันธ์ระหว่างคนภายในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้อย่างดีก็ต่อเมื่อกลุ่มคนในองค์กรมีระบบสื่อสารที่ดีด้วย

4) ภาวะผู้นำ (leadership) สามารถแบ่งการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำได้ 2 กลุ่มทฤษฎี กล่าวคือ ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ ซึ่งมักจะพบอยู่ตัวผู้นำทั้งหลายได้แก่ ความฉลาด การชอบครอบงำผู้อื่น ความมั่นใจในตัวเอง การมีพลังสูงและการมีความรู้อย่างดีเกี่ยวกับงานที่ทำ และทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำ มีอยู่ 2 แบบได้แก่ แบบแรก พฤติกรรมที่มุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายการทำงาน หมายถึง พฤติกรรมที่มุ่งปรับปรุงระบบการทำงาน จัดให้คนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตามกำหนดเวลาที่วางไว้ แบบสองได้แก่ พฤติกรรมที่มุ่งไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการสร้างความเชื่อใจซึ่งกันและกัน การเคารพความคิดของลูกน้อง และการคำนึงถึงความรู้สึกของลูกน้อง มีความเป็นกันเอง โดยสรุปแล้ว ผู้นำที่มีลักษณะทั้งสองแบบจะเป็นผู้นำที่ทำให้เกิดผลดีต่อองค์กร

1.2 ตัวแบบสถาบัน (Institutional Model)

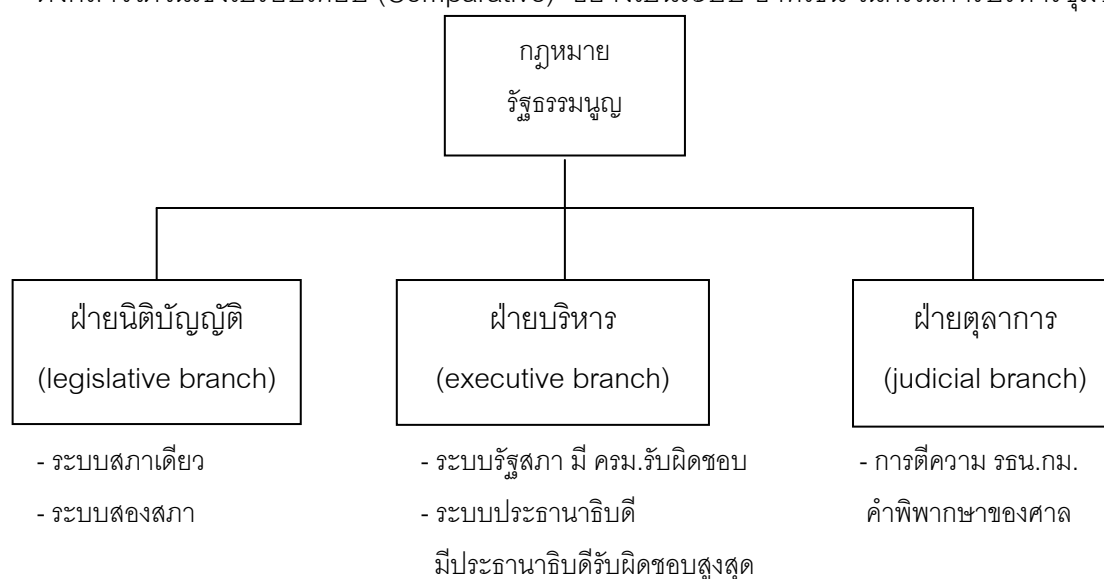
ดาเยน (สมบัติ อารังธัญวงศ์. 2540: 224-226; อ้างอิงจาก Dye. 1984) กล่าวว่า ในการวิเคราะห์กำหนดนโยบายสาธารณะภายใต้กรอบความคิดของตัวแบบสถาบันยึดฐานคติที่สำคัญว่า นโยบายสาธารณะคือ ผลผลิตของสถาบันทางการเมือง (Political Institutional Outputs) ทั้งนี้ เพราะว่าการกิจกรรมทางการเมืองโดยทั่วไปแล้วมีศูนย์กลางอยู่ที่สถาบันทางการเมืองทั้งสิ้น สถาบันทางการเมืองที่สำคัญเหล่านี้ ได้แก่ สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ สถาบันการปกครองท้องถิ่น และสถาบันพรรคการเมือง เป็นต้น นโยบายสาธารณะจะถูกกำหนด นำไปปฏิบัติ

และใช้บังคับโดยสถาบันเหล่านี้ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสาธารณะและสถาบันราชการจะดำเนินไปอย่างใกล้ชิดกล่าวคือ นโยบายจะไม่มีผลเป็นนโยบายสาธารณะ จนกว่านโยบายนั้นจะได้รับความเห็นชอบ ถูกนำไปปฏิบัติ และใช้บังคับสถาบันราชการที่รับผิดชอบ สถาบันราชการมีบทบาทในการกำหนดคุณลักษณะ (Characteristics) ของนโยบายสาธารณะ 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก สถาบันราชการเป็นผู้รับรองความชอบธรรม (Legitimacy) ของนโยบาย กล่าวคือ นโยบายของรัฐบาลถือว่าเป็นข้อผูกพันทางกฎหมายที่ประชาชนต้องปฏิบัติตาม กลุ่มต่างๆ ของประชาชนอาจจะมีนโยบายหลากหลายต่างกันไป แต่มีเฉพาะนโยบายของรัฐบาลเท่านั้นที่มีผลผูกพันตามกฎหมายต่อประชาชน

ประการที่สอง นโยบายสาธารณะมีลักษณะของความครอบคลุมทั้งสังคม (Universality) ทั้งนี้เพราะนโยบายสาธารณะมีผลต่อประชาชนทั้งสังคม ส่วนนโยบายของกลุ่มหรือองค์กรอาจมีผลเฉพาะบางส่วนของสังคมเท่านั้น

ประการสุดท้าย รัฐบาลเท่านั้นที่เป็นผู้ผูกขาดอำนาจการบังคับใช้ (Coercion) ในสังคม กล่าวคือ มีแต่รัฐบาลเท่านั้นที่สามารถลงโทษผู้ฝ่าฝืนนโยบายหรือกฎหมายของรัฐได้ ส่วนการแซงชั้น (Sanction) โดยกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ในสังคมจะกระทำได้ในขอบเขตที่จำกัด อย่างไรก็ตาม โครงสร้างของสถาบันทางการเมือง การจัดระเบียบในสถาบัน และขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ของสถาบันทางการเมืองจะมีผลต่อเนื่องต่อการกำหนดนโยบายและเนื้อหาสาระนโยบายสาธารณะ ของแอนเดอร์สัน (Anderson. 1994) แนวทางการศึกษานโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นผลผลิตของสถาบันทางการเมือง อาจจะพิจารณาได้จากลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมืองต่างๆ และเนื้อหาของนโยบายสาธารณะ ซึ่งสามารถที่จะตรวจสอบลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ในเชิงเปรียบเทียบ (Comparative) อย่างเป็นระบบ อาทิเช่น ในกรณีการบริหารชุมชนเมือง

ภาพประกอบ 2 ลักษณะสำคัญของตัวแบบสถาบัน

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2540: 227) กล่าวโดยสรุป ผู้สนใจศึกษานโยบายสาธารณะภายใต้กรอบความคิดของตัวแบบสถาบันจะต้องตระหนักว่า การประเมินผลกระทบของโครงสร้างสถาบันทางการเมืองที่มีต่อนโยบายสาธารณะ อาจจะทำให้พบว่าทั้งโครงสร้างของสถาบันทางการเมืองและนโยบายสาธารณะอาจถูกกำหนดโดยพลังงานทางสังคมหรือทางเศรษฐกิจ และอาจทำให้คิดง่ายๆว่า บทบาทของสถาบันทางการเมืองมีผลเพียงเล็กน้อยต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ หากเชื่อมั่นว่า พลังทางสังคมและทางเศรษฐกิจมีผลมากต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ ดังนั้น ผู้สนใจศึกษา จำเป็นจะต้องทำการวิเคราะห์เพื่อจำแนกอิทธิพลหรือบทบาทของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการกำหนด

1.3 ตัวแบบกระบวนการ

ดาเยน (สมบัติ อารังธัญวงศ์. 2540: 229; อ้างอิงจาก Dye. 1984)กล่าวไว้ว่า กรอบความคิดของตัวแบบกระบวนการมีฐานคติสำคัญว่านโยบายสาธารณะ คือ ผลลัพธ์ของกิจกรรมทางการเมือง ทั้งนี้โดยถือว่ากระบวนการและพฤติกรรมทางการเมือง คือ ศูนย์กลางของการศึกษานโยบายสาธารณะ การศึกษากิจกรรมทางการเมืองโดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์สมัยใหม่ มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา โดยผู้สนใจได้ทำการศึกษากิจกรรมของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (Activities of Voters) กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) ฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislators) ฝ่ายบริหาร (Executives) ข้าราชการ (Bureaucrats) ผู้พิพากษา (Judges) และผู้ที่มีบทบาททางการเมือง (Political actors)

วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งของการศึกษาดังกล่าวก็เพื่อต้องการจะจำแนกรูปแบบของกิจกรรม (Activities) หรือกระบวนการ (Process) โดยพยายามที่จะจัดกลุ่มของกิจกรรมและพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางการเมืองกับนโยบายสาธารณะ โดยกำหนดชุดกระบวนการนโยบายสาธารณะไว้เป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประการแรก การจำแนกลักษณะปัญหา (Problem Identification) หมายถึงการพิจารณาปัญหาที่เกิดจากการเรียกร้องหรือความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้รัฐบาลแก้ไขว่าเป็นปัญหาลักษณะใด อาทิเช่น ปัญหาเกี่ยวกับความยากจน ปัญหาเกี่ยวกับการไร้ที่ดินทำกิน ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนสินเชื่อในการลงทุน ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการว่างงาน ปัญหายาเสพติด และปัญหาโสเภณีเด็ก เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อระบุปัญหาสาเหตุของปัญหา ระดับความรุนแรงของปัญหา และผลกระทบของปัญหาที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อจัดลำดับความสำคัญสำหรับการพิจารณาในขั้นตอนต่อไป

ประการที่สอง การจัดทำทางเลือกนโยบาย (Policy Alternatives) หรือข้อเสนอนโยบาย (Policy Proposals) เมื่อนำข้อมูลปัญหานโยบายจากการวิเคราะห์ในเบื้องต้น โดยพิจารณาจากลำดับความสำคัญแล้ว ในขั้นตอนนี้สิ่งที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดวาระสำหรับการอภิปรายนโยบาย

เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ได้ผล ในการพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอหรือทางเลือกนโยบาย นักวิเคราะห์นโยบายอาจจำเป็นต้องพิจารณาทางเลือกไว้หลายๆทางเลือก เพื่อนำทางเลือกแต่ละทางมาวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน ตลอดจนที่ความคุ้มค่าในด้านต้นทุนและผลประโยชน์ (Cost-Benefit ratio) รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการนำทางเลือกนโยบายไปปฏิบัติ โดยจะต้องพิจารณาทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบและผลกระทบที่ไม่คาดหมาย (Spillover effects) ที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทางเลือกนโยบายเหล่านี้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้ตัดสินใจนโยบายว่าจะตัดสินใจเลือกทางเลือกนโยบายใด เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาของประชาชนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ประการที่สาม การให้ความเห็นชอบนโยบาย (Policy Adoptions or Approvals) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญของผู้ตัดสินใจนโยบายว่าจะตัดสินใจเลือกทางเลือกใด โดยจะต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ เลือกว่าจะสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ และสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เพียงใด และจำเป็นจะต้องแสวงหาการสนับสนุนจากกลุ่มการเมืองใดบ้าง เพื่อให้ทางเลือกนโยบายได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติเพื่อนำไปสู่การประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

ประการที่สี่ การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementations) ได้แก่ การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหรือจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบขึ้นใหม่ในกรณีที่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่ก่อน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณและบริการที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์

ประการสุดท้าย การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluations) ได้แก่ การศึกษาหรือปัจจัยนำเข้า การประเมินผลกระทบของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลผลิตของนโยบาย การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของนโยบายหรือโครงการที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มนอกเป้าหมาย ในสังคมในสังคม รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ตามทฤษฎีของ โจนส์ (Jones. 1977) เห็นว่า นักรัฐศาสตร์ควรกำหนดขอบเขตการศึกษา นโยบายสาธารณะไว้เพียงในกรอบของ “กระบวนการนโยบายสาธารณะ” เท่านั้น โดย โจนส์ ยืนยันความเห็นของตนว่า กรอบการศึกษาของนักรัฐศาสตร์ คือกระบวนการทางการเมืองและการทำงานของกระบวนการทางการเมือง ความสนใจของนักรัฐศาสตร์ต่อเนื้อหาของปัญหาและนโยบาย ควรมุ่งศึกษาว่าสิ่งเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กับกระบวนการอย่างไร มิใช่จำเป็นที่จะต้องศึกษาเฉพาะเนื้อหาของปัญหาและนโยบายเท่านั้น โจนส์ ให้ข้อเสนอแนะว่า การศึกษาระบบสังคมและการเมืองมีแนวโน้มที่

จะศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของกระบวนการมากกว่าการศึกษาเรื่องผลประโยชน์ หรือการวิพากษ์วิจารณ์และคัดค้าน หรือการศึกษาว่าสิ่งเหล่านี้มีที่มาอย่างไร

ข้อโต้แย้งดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะทำการศึกษาต่อไปว่าการตัดสินใจนโยบายสาธารณะเกิดขึ้นได้อย่างไร หรือในบางกรณีการตัดสินใจควรจะกระทำอย่างไร แต่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจศึกษานโยบายสาธารณะวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระของนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับประเด็นใครได้อะไร และทำไมเขาจึงได้ ตำราที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะจะครอบคลุมเรื่องการจำแนกปัญหา นโยบาย การจัดทางเลือกหรือข้อเสนอ นโยบาย การให้ความเห็นของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลดังได้กล่าวแล้ว ซึ่งไม่เกี่ยวกับเรื่องเนื้อหาสาระของนโยบายสาธารณะ การศึกษากระบวนการนโยบายสาธารณะจึงเกี่ยวข้องกับการพัฒนา นโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงนโยบายสาธารณะเป็นสำคัญ

ถวัลย์ วรเทพพิพิงษ์ (2536: 6) กล่าวไว้ว่า

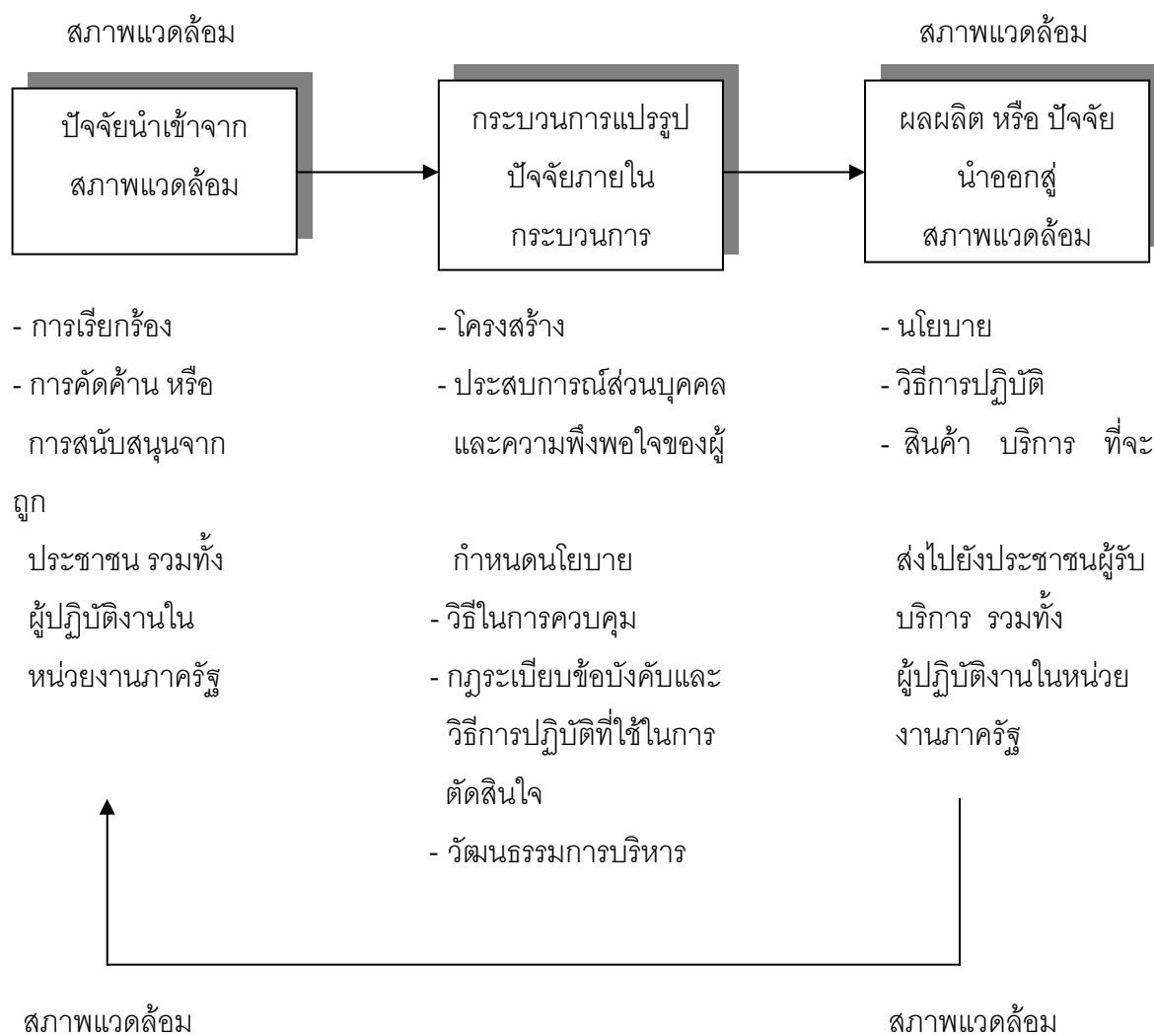
ลักษณะสำคัญ

- เน้นขั้นตอนและพฤติกรรมที่สำคัญในการกำหนดนโยบายว่ามีอะไรบ้าง
- นักพฤติกรรมศาสตร์โดยเฉพาะนักพฤติกรรมศาสตร์ด้านการเมืองนิยมใช้มากจุดเด่น
- เน้นเรื่องขั้นตอนและพฤติกรรมในการกำหนดนโยบาย แทนการเน้นเรื่องโครงสร้าง
- ช่วยแก้ไขจุดอ่อนของتبแบบสถาบัน

จุดด้อย

- เน้นเรื่องขั้นตอนและความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอนมากเกินไป จนละเลยเนื้อหา หรือสาระของนโยบายซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญของการศึกษานโยบาย

ชาร์แกนสกี (Sharkansky. 1970) เป็นบุคคลหนึ่งที่พัฒนาตัวแบบกระบวนการนโยบาย ที่ได้รับอิทธิพลมาจาก ตัวแบบเชิงระบบของ เดวิด แอสตัน (David Easton) ในทฤษฎีของ ชาร์แกนสกี คำว่า “กระบวนการนโยบาย” ได้รวมเอาขั้นตอนการก่อตัวของนโยบาย การยอมรับ (หรือการกำหนดนโยบาย) และการนำนโยบายไปปฏิบัติ(หรือ การปฏิบัติตามโครงการของรัฐ) เข้าไว้ด้วยกัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในทางปฏิบัติ กระบวนการนโยบายจะมีพลวัต ขณะเดียวกันมีโอกาสดำเนินการจากฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น ตามตัวแบบกระบวนการนโยบายของ ชาร์แกนสกี จึงพยายามพัฒนานโยบายให้ออกมาโดยมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ตัวแบบกระบวนการนโยบายของ ชาร์แกนสกี มีลักษณะแผนภูมิดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 ตัวแบบนโยบายของ ชาร์แกนส์

2.นโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2536 ได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน กรรมการ อธิบดีกรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสามจังหวัดในลุ่มน้ำ และอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นกรรมการ ให้มีอำนาจดังนี้ (สุกิจ รักพานิชแสง;และคณะ. 2539: 46)

- กำหนดนโยบายและประสานการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขความเสื่อมโทรมของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

- พิจารณาผลและให้ข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อแก้ไขเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

- ให้อำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา โดยไม่ขัดต่อนโยบายรัฐบาลและพิจารณาหาข้อยุติ ความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

- มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเฉพาะด้าน เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นงบประมาณเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นเงิน 927.6 ล้านบาท, 17.0 ล้านบาท, 23.7 ล้านบาท และ 85.0 ล้านบาท ในปี 2537-2540 ในด้านต่างๆ คือ การฝึกอบรมบุคลากรแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ฝึกอบรมอาสาสมัครพิทักษ์ป่า คณะกรรมการหมู่บ้านและผู้นำท้องถิ่น การอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำ โครงการฟื้นฟูและบำบัดปัญหาสิ่งแวดล้อม โครงการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม และโครงการเฝ้าระวังและป้องกัน

2.1 บทบาทของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

สืบเนื่องมาจากการพัฒนาของประเทศไทยได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ขึ้นในปี 2504 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตลอดมีผลกระทบสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้น คือ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญและจัดให้มีนโยบายการบูรณะและการปรับปรุงการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้น และบรรจุไว้ในแผนพัฒนาฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) และได้มีการบรรจุไว้ในแผนพัฒนา ฉบับต่อมาอย่างต่อเนื่อง

2.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรมบริการและการเกษตร รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงจากสภาพชนบทเป็นสังคมเมือง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษต่างๆรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น อาทิเช่น ปัญหามลพิษทางน้ำ สิ่งที่เกิดขึ้นคือ

2.1.1.1 คุณภาพในแม่น้ำสายหลักสำคัญ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยวมีความเสื่อมโทรม มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่จะใช้ประโยชน์เพื่อการบริโภคและอุปโภค เพื่ออุตสาหกรรม และเพื่อประมง

2.1.1.2 น้ำเสียจากชุมชน ธุรกิจบริการ โรงงานอุตสาหกรรม และการเกษตร เป็นแหล่งกำเนิดสำคัญที่ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ

2.1.1.3 ขาดการลงทุนที่เหมาะสมในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นโดยทั่วไปไม่เฉพาะลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ดังนั้นในแผนพัฒนาฉบับที่ 7 จึงได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมครอบคลุมทั่วไป สำหรับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาก็มีแผนพัฒนาฯ คลอง หนองบึง และแหล่งน้ำตามธรรมชาติต่างไว้ด้วย โดยให้โครงการต่างๆที่กำหนดไว้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น อาทิ โครงการเชื่อมกันน้ำเค็ม โครงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการค้า โครงการปรับปรุงประปาสงขลา-หาดใหญ่ โครงการสร้างท่าเรือน้ำลึกจังหวัดสงขลา เป็นต้น

2.1.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) แม้ว่าจะเริ่มให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 ตามแผนพัฒนาฉบับที่ 4 จนถึง ฉบับที่ 7 แล้วก็ตามแต่ดูเหมือนว่าการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะไม่ได้ได้รับความสนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร จนทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ สำหรับในแผนพัฒนาฉบับที่ 8 ได้เน้นถึงการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน โดยให้มีการเร่งฟื้นฟูพร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป้องกันสภาวะสิ่งแวดล้อมในชนบทและในเมือง ด้วยการสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมากขึ้น (สุกิจ รักพานิชแสง;และคณะ. 2539: 39)

ยุทธศาสตร์และมาตรการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2538: 59-62)

2.1.2.1 บทบาทชุมชนในการอนุรักษ์ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

- สร้างเครือข่ายในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ภายใต้กรอบคิดของตนเองอย่างอิสระ
- ให้มีคณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและชนบท ระดับท้องถิ่นจังหวัดและภาค เพื่อให้การศึกษา วรรณคดี ปฏิบัติการและขยายผลอย่างต่อเนื่อง
- จัดตั้งองค์กรอาสาสมัครหรือองค์กรชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ และบริหารจัดการทรัพยากร เช่น การรักษาป่าชุมชน ป่าชายเลนชุมชน ทะเลชุมชน การปลูกผักปลอดสารพิษ คณะกรรมการลุ่มน้ำ

- ตั้งองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมภาครัฐภายใต้การควบคุมดูแลของท้องถิ่น และระบบ
ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อให้ประชาชนรับรู้และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.1.2.2 การปรับการผลิตให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ
สิ่งแวดล้อม

- จัดแบ่งเขตการใช้ที่ดินอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และที่อยู่อาศัยและให้
องค์กรท้องถิ่นจัดทำผังการใช้ที่ดินจำแนกตามประเภทกิจกรรม จัดการพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงแผนพัฒนา
ลงสู่พื้นที่อย่างเป็นระบบ

- ทำการเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตร
ธรรมชาติ เกษตรป่ายาง เกษตรผสมผสาน และไร่นาสวนผสม

- ควบคุมและตรวจสอบอุตสาหกรรมให้ปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายต่อ
ชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยให้ใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

- ลดการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสภาวะแวดล้อม
ในการพัฒนาท้องถิ่น

- สร้างมาตรการจูงใจให้ผลิตใช้วัตถุดิบ ที่สามารถนำกลับมาผลิตใหม่ (Recycle)
ได้ในการผลิต

2.1.2.3 การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- รณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น โดย
อาศัยบทบาทของผู้นำชุมชน (พระภิกษุ ครู ผู้อาวุโส)

- สร้างจิตสำนึกการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน และ
องค์กรชุมชน โดยเฉพาะองค์กรเยาวชน โดยเริ่มจากสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่อยู่อาศัยไปจนถึงชุมชน

- สร้างจิตสำนึกของชุมชนเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ และโดยจัดโครงการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมรวมทั้งการรณรงค์ให้ประชาชนรักษาสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ เช่น การประหยัดน้ำ ไม่ทิ้งขยะในแม่น้ำลำคลอง การรักษา
ความสะอาด การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและรู้คุณค่า

2.1.2.4 คำนึงความสมบูรณ์แก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ฟื้นฟูบูรณะและและทดแทนทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม และสูญหายไปแล้ว
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ฟื้นฟู อนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการใช้
ภูมิปัญญาชาวบ้าน

- ดำเนินมาตรการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้อย่างเคร่งครัด และให้มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็นอย่างเพียงพอกำหนดเป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติ และผู้ที่รับผิดชอบที่ชัดเจน

- สร้างป่าชุมชนในท้องถิ่นและในเมือง เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ปลูกป่าไม้ในวัด ในโรงเรียนและป่าในที่สาธารณะ

- จัดระบบการจัดสรรและบริหารทรัพยากรน้ำอย่างเหมาะสม เพื่อการใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

2.1.2.5 ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ออกกฎหมายรองรับและคุ้มครองสิทธิอำนาจและบทบาทของชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กระจายอำนาจให้ชุมชนจัดการทรัพยากรป่าไม้ ทะเล โดยแบ่งเขตและรักษาด้วยตัวเอง (ป่าชุมชน ป่าอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ ทะเลชุมชน) รวมทั้งแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างรัฐและชุมชนให้ชัดเจน (โดยเฉพาะเรื่องป่าชุมชน และที่ดินทำกิน เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและคนในชุมชนท้องถิ่น)

- บังคับใช้กฎหมายที่มีผลโดยตรงต่อการป้องกัน และรักษาสภาพแวดล้อมอย่างจริงจัง เพื่อให้การควบคุมรักษาสิ่งแวดล้อมมีผลในทางปฏิบัติ (กฎหมายแรงงาน สิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง) ปรับปรุงกฎหมายให้มีบทลงโทษให้สูงขึ้น และมีการลงโทษอย่างจริงจัง สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายในเขตพื้นที่อนุรักษ์

- จัดทำแผนแม่บทเรื่องการกำจัดของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ขยะ น้ำเสีย สารพิษ และให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการแจ้งเหตุอันตรายจากสารพิษต่างๆ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

- ตรากฎหมายให้หน่วยงานเทศบาล สุขาภิบาลเป็นองค์กรรับผิดชอบในการควบคุม กำกับ ดูแล การรักษาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะในท้องถิ่นได้โดยตรง

- จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการทรัพยากรชุมชน และสนับสนุนงบประมาณแก่องค์กรชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

- ใช้มาตรการด้านภาษีในการควบคุม และการส่งเสริมการรักษาสภาพแวดล้อม เช่น การเพิ่มภาษีแก่สินค้าที่ใช้วัตถุพิษที่ก่อให้เกิดมลภาวะออกพระราชบัญญัติเก็บภาษีผู้ก่อมลภาวะ รวมทั้งบังคับให้โรงงานอุตสาหกรรมมีและใช้ระบบบำบัดน้ำเสียและกรองอากาศ

2.1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) แผนพัฒนาฉบับที่ 9 จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และ

เนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับดังกล่าวจะสิ้นสุดในเดือนกันยายน 2549 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องติดตามผลการพัฒนา ตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานที่สำคัญว่าเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนรับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนดังกล่าว เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549: 1-3)

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

2.1.3.1 เป้าหมายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงได้กำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้

- ปฏิรูประบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล มีโปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การป้องกัน รวมทั้งการเฝ้าระวังรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการก่อมลพิษ

- อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการใช้ประโยชน์ โดยให้มีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนให้ได้ไม่ต่ำกว่า 1.25 ล้านไร่ ตลอดจนลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินไม่น้อยกว่า 5 ล้านไร่ และฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดินที่มีปัญหา ทั้งที่เป็นดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินขาดอินทรีย์วัตถุไม่น้อยกว่า 10 ล้านไร่ ในปี 2549

- รักษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักทุกสาย ให้มีปริมาณออกซิเจนละลายไม่ต่ำกว่า 2 มิลลิกรัมต่อลิตรตลอดทั้งปี และฟื้นฟูคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการรวบรวม กำจัดและลดกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมและจากชุมชนให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ให้มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิธีและปลอดภัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัดทั้งหมด

- คุ้มครอง ป้องกัน ฟื้นฟู และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมไม่ต่ำกว่าปีละ 50 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่าปีละ 15 แห่ง

2.1.3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปรับกลไกและกระบวนการจัดการเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไทยให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่

ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และมีการจัดทำฐานข้อมูลระดับพื้นที่ เพื่อติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3.3 อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อความสมดุลของระบบนิเวศ โดยคุ้มครองและกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์ ฟื้นฟูชายฝั่งและทะเลไทย อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ สนับสนุนการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ พื้นที่ดินที่มีปัญหาและเสื่อมโทรมเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด

2.1.3.4 รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยให้ความสำคัญกับการลดมลพิษ เพื่อให้เมืองและชุมชนมีความน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเร่งออกกฎหมายและมาตรการพิเศษ ในการกำจัดของเสียอันตราย สนับสนุนการลดปริมาณขยะและการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ฟื้นฟูโครงการบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนให้แล้วเสร็จ และส่งเสริมการผลิตที่สะอาด

2.1.3.5 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อดำรงไว้ซึ่งวิถีที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย โดยสร้างค่านิยมให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนาและสืบทอดวิถีชีวิตของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จะเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับทิศทางการพัฒนาให้กลับมาสู่รากฐานที่เป็นจุดแข็งและเป็นศักยภาพที่แท้จริงของคนในสังคม อันเป็นที่มาของข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งหวังว่า ทิศทางการพัฒนาดังกล่าว จะช่วยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เกิดความสมดุลมากขึ้น สร้างโอกาส การพัฒนาที่เปิดกว้างหลากหลายในสังคมและชุมชน ตามเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ศักยภาพและภูมิปัญญาของคนในสังคม และความคาดหวังว่าแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์บนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ จะกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่คนส่วนใหญ่ของประเทศ นำไปสู่ ความพอเพียง พึ่งตนเองได้ และความสุขที่ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549: 10-15)

2.1.4.1 เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และยกระดับการสร้างคุณค่า และคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.1.4.2 เพื่อเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคง สมดุลและยั่งยืน

2.1.4.3 เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนาบนฐาน ความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว

หลักการและแนวทางการพัฒนา

หลักการสำคัญที่ใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประการแรก คือ จะต้องให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติและควบคุมดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังโดยต่อเนื่อง ประการที่สอง จะต้องระมัดระวังการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การดำรงชีวิตของคนในชุมชน การสร้างกิจกรรมและผลิตทางเศรษฐกิจ ให้เป็นไปอย่างรู้คุณค่าโดยการมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลประโยชน์และผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้ทรัพยากร ประการที่สาม คือ การนำจุดแข็งและโอกาสของประเทศ คือ ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพมาสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างสมดุล ด้วยการวางรากฐานการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ทูทางสังคม ทูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และประการสุดท้าย คือ การบริหารจัดการความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยสันติ โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) การรักษาทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ การป้องกันความเสียหายของระบบนิเวศที่ไม่สามารถฟื้นคืนกลับมาได้ กรอบการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดและขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ดูแลฟื้นฟู ดิน น้ำ ป่าไม้ ชายฝั่งทะเล และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้มีลักษณะการกระจายอำนาจ ส่งเสริมสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วม สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและจัดการทรัพยากร ส่งเสริมภูมิปัญญาและชุมชนท้องถิ่น ให้ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า มีจิตสำนึกเชิงอนุรักษ์ และให้ชุมชนและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีบทบาทในการดูแลรักษาฐานทรัพยากรอย่างจริงจัง

2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน เริ่มจากการปรับแนวคิดและทิศทางการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐเพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านอุปสงค์ โดยปรับเปลี่ยนแบบแผนการผลิต ทั้งในภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการ ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการใช้พลังงาน และลดปริมาณของเสีย ด้วยกระบวนการผลิตที่สะอาดและปลอดภัยต่อสุขภาพ ควบคู่ไปกับการปรับพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมให้มุ่งสู่ความพอเพียงและความยั่งยืนมากขึ้น การสร้างตลาดรองรับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการจัดการมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคุมมลพิษที่จะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของ

ประชาชน ทั้งขยะ น้ำเสีย อากาศเสีย และของเสียอันตราย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสังคมที่อยู่ดีมีสุขตลอดไป

3) การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญ การพัฒนาจะต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน คือ เริ่มต้นจากการสร้างองค์ความรู้และภูมิคุ้มกัน พร้อมทั้งป้องกันการคุกคามจากภายนอก เมื่อมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง แล้วจึงขยายโอกาสสร้างเครือข่าย ยกกระดับภูมิปัญญาและการผลิตพัฒนานวัตกรรมจนสามารถเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจระดับประเทศและการส่งออกได้ตามศักยภาพที่แท้จริง โดยแผนพัฒนาฉบับที่ 10 จะเป็นการวางพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนามาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความหลากหลายทางชีวภาพที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เกิดกระบวนการพึ่งตนเองของชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างความมั่นคง ด้านอาหารและสุขภาพ จนถึงการส่งเสริมการผลิตที่อยู่บนฐานความรู้ ภูมิปัญญา และความสามารถในการจัดการของชุมชน โดยมีนโยบายการเสริมสร้างสุขภาพ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน เป็นเงื่อนไขสนับสนุนสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่ บริการสุขภาพ การแพทย์แผนไทย อาหาร เกษตรอินทรีย์ เกษตรยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

4) การบริหารจัดการองค์ความรู้ เป็นการสร้างพื้นฐานของการพัฒนาทั้งในด้านการดูแลสุขภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนามาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ โดยอาศัยพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับความรู้ใหม่ นำไปสู่การยกระดับความสามารถ สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการอนุรักษ์ ปันฟูและใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ภาควิชาการ

- ให้การศึกษาแก่สาธารณชนทั้งทำวิจัยร่วมกับชุมชน ในการติดตามเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ องค์การพัฒนาเอกชน/ชุมชน

- สร้างประชาคมแลกเปลี่ยนเครือข่ายการอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและบทบาทของชุมชนในการดูแลฟื้นฟูฐานทรัพยากร รวมทั้งถ่ายทอดยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรร่วมกับความรู้สมัยใหม่

- กำหนดกติกา หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน เช่น การจัดการป่าชุมชน การจัดการประมง ทะเล และทรัพยากรชายฝั่ง การจัดการลุ่มน้ำ และฟื้นฟูระบบนิเวศ

- กำหนดมาตรการควบคุมกิจกรรมที่คุกคามทำลายระบบนิเวศ เช่น การท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมในเขตพื้นที่อนุรักษ์ การค้าสัตว์ป่าและการเลี้ยงสัตว์หายาก

องค์กรการปกครองท้องถิ่น

- ขยายบทบาทการจัดการในด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น โดยพัฒนาองค์ความรู้ ขีดความสามารถในการบริหารจัดการ กำหนดแนวทางตลอดจนข้อตกลงการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมให้กับชุมชน

สื่อมวลชน

- เผยแพร่รูปแบบตัวอย่างการอนุรักษ์และจัดการฐานทรัพยากร ที่เป็นตัวอย่างของความสมดุลและยั่งยืน

2.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

ใน พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ได้รับการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ให้บังคับใช้แทนพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 โดยจุดเด่นพระราชบัญญัติฉบับนี้ (สุกิจ รักพานิชแสงและคณะ. 2539: 42) คือ

2.2.1 ให้อำนาจการบริหารและการจัดการสิ่งแวดล้อม แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล ในการประกาศเขตควบคุมมลพิษและดำเนินการควบคุมมลพิษในเขตจังหวัดและส่วนท้องถิ่น

2.2.2 ให้องค์กรเอกชนและประชาชนมีสิทธิ และหน้าที่ที่จะได้รับความคุ้มครองในเรื่องค่าเสียหาย หรือค่าชดเชย และการมีหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งรวมถึงการได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งทางด้านวิชาการ และเงินทุนอุดหนุนในกิจกรรมดังกล่าว

2.2.3 กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม และการใช้มาตรการทางด้านภาษีเพื่อเป็นแรงจูงใจให้องค์กรและภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ

2.2.4 กำหนดพื้นที่คุ้มครองอนุรักษ์ขึ้น 3 ประเภท ได้แก่ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พื้นที่วิกฤตและเขตควบคุมมลพิษ ดังนี้

2.2.4.1 พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นที่ต้นน้ำลำธาร พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายจากกิจกรรมต่างๆได้ง่ายและพื้นที่ที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม

2.2.4.2 พื้นที่วิกฤต ได้แก่ พื้นที่ที่เกิดปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรงเข้าขั้นวิกฤต จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ให้รัฐมนตรีโดยเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีดำเนินการควบคุมแก้ไขปัญหาในพื้นที่ดังกล่าว

2.2.4.3 เขตควบคุมมลพิษ ได้แก่ พื้นที่ที่มีปัญหามลพิษ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจทำให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมพิจารณาและมีอำนาจประกาศให้พื้นที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษ ในกฎหมายสิ่งแวดล้อม ฉบับ พ.ศ.2535 ได้มีบทกำหนดโทษไว้อย่างชัดเจน อาทิ ผู้ใดบุกรุกและทำลาย หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับโทษสูงสุดไม่เกิน 5 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 500,000 บาท

2.3 เป้าหมายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

คณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำแผนแม่บทในการแก้ไขปัญหาทะเลสาบสงขลาอย่างเป็นระบบ โดยล่าสุดสภาพัฒน์ได้ทำสัญญากับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำร่างแผนแม่บทเพื่อมาเป็นแนวทางในการพัฒนาทะเลสาบสงขลาต่อไป โดยมีเป้าหมายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2548: 28) คือ

- 1) ลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด
- 2) วางระบบการบริหารการจัดการทรัพยากรน้ำ ให้สามารถจัดสรรทรัพยากรน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย
- 3) กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำสายหลัก เพื่อระบายน้ำสัญจรไปมา และบรรเทาปัญหาอุทกภัย
- 4) ปรับปรุงคลองระบบชลประทาน
- 5) ศึกษาปริมาณการสูบน้ำที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมจากทะเลน้อยและทะเลหลวงเพื่อการเกษตร
- 6) ปรับปรุงรูปแบบการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับศักยภาพ และสมดุลกับระบบนิเวศน์ รวมทั้งความต้องการของประชาชน
- 7) จัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา
- 8) พัฒนาทั้งวังบริเวณทะเลสาบสงขลาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อีก
- 9) อนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน

10) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและแหล่ง
ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

3. แนวความคิดเรื่องกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)

3.1 คำนิยาม

ไรท์และเซนเดอร์ (Wright ;& Zender. 1953) อธิบายว่า กลุ่ม หมายถึง องค์การที่มนุษย์มารวมตัวกันโดยมีความสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของแต่ละบุคคล ดังนั้นกลุ่มจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งความต้องการพื้นฐานของปัจเจกชน

อาร์เทอร์ (Arthur. 1949) อธิบายว่า กลุ่ม หมายถึง มวลชนมนุษย์ที่มารวมกันเพราะมีกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และปัจเจกชนแต่ละคนจะใช้กลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ในทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ กลุ่มทุกกลุ่มจะมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยกลุ่มกับผลประโยชน์จึงเป็นของคู่กัน

ทรูแมน (Truman. 1951) ได้ให้ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ไว้ว่า หมายถึง กลุ่มที่ประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ

1. คนในกลุ่มมีทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน (Shared Attitudes)
2. มีการติดต่อระหว่างคนในกลุ่มเดียวกันและกับกลุ่มอื่นๆ (Integrative Interaction)
3. มีการจัดรูปเป็นองค์กรอย่างเป็นทางการ (Formal Organization)
4. มีกิจกรรมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่ม (Activities)

พิทยา บวรวัฒนา (2541: 62) ความหมายของกลุ่ม หมายถึง การรวมตัวของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อวัตถุประสงค์บางสิ่งบางอย่าง คนที่รวมกันเป็นสมาชิกกลุ่มจะยอมรับสถานภาพของกันและกัน และมีความรู้สึกร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายของงานและแบบแผนการทำงาน ตลอดจนยึดถือปทัสถาน (norms) ของกลุ่มร่วมกัน

3.2 ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์

อัลมอนต์และโพเวลล์ (Almond ;& Powell. 1966) ได้แบ่งประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. กลุ่มที่รวมตัวกันชั่วคราว (Anomic Groups) เป็นกลุ่มที่ไม่ได้มีการจัดองค์กรหรือการวางแผนมาก่อน ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มประท้วงเรียกร้องในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

2. กลุ่มที่ไม่ได้มีการจัดตั้งในรูปของสมาคม (Nonassociational Groups) เป็นกลุ่มที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานในบางเรื่อง อาทิเช่น เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้แม้จะไม่ได้จัดตั้งเป็นทางการ แต่ก็มีผลแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ที่มีลักษณะแฝงอยู่ในตัว เช่น กลุ่มศาสนา กลุ่มภาษา กลุ่มวรรณะในอินเดีย เป็นต้น

3. กลุ่มผลประโยชน์เชิงสถาบัน (Institutional Groups) หมายถึง กลุ่มผลประโยชน์ที่แฝงอยู่ในสถาบันต่างๆ เช่น กลุ่มนายทหารที่เรียกว่ายังเติร์ก กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่รวมตัวกันอยู่ในแต่ละสถาบันการศึกษา เป็นต้น

4. กลุ่มผลประโยชน์ที่จัดตั้งขึ้นในรูปของสมาคม (Associational Groups) เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม เช่น สมาคมการค้า สมาคมผู้ผลิต สหภาพแรงงาน เป็นต้น

3.3 ปัจจัยที่ชี้วัดถึงระดับอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์

ฮิชเนอร์และลีไวน์ (Hitchner ;& Levine. 1967) อธิบายถึงปัจจัยที่ใช้ชี้วัดถึงประสิทธิภาพของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group Effectiveness) ว่าดังนี้

1. ความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นของกลุ่ม (Cohesiveness)
2. แหล่งสนับสนุนทางการเงินที่มีอย่างเพียงพอ
3. ความมีประสิทธิภาพ ความเฉลียวฉลาด ความมีทักษะ และความเพียรของผู้ผู้นำ
4. โครงสร้างทางการเมืองและศูนย์กลางของอำนาจที่แท้จริง
5. กลยุทธ์และเทคนิคที่เหมาะสม

นอร์แมนและเชอร์โลว์ (Norman ;& Shirley. 1978) กล่าวถึงปัจจัยชี้วัดอิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มว่ามีอยู่ 5 ข้อ คือ

1. ทรัพยากรในทางกายภาพ (Physical Resources) ได้แก่ เงิน (money) และจำนวนสมาชิกของกลุ่ม (membership size) เป็นต้น
2. ทรัพยากรในองค์กร (Organization Resources) ได้แก่ ทักษะความชำนาญของสมาชิกและความเป็นเอกภาพของสมาชิก (membership skills and unity or membership cohesion) ทักษะความชำนาญของผู้ผู้นำ (leadership skills) และความรู้ความชำนาญที่สำคัญๆหรือแท้จริง (substantive expertise) เป็นต้น
3. ทรัพยากรในทางการเมือง (Political Resources) ได้แก่ ความรู้ความชำนาญในเรื่องการรณรงค์ (campaign expertise) ความรู้ในเรื่องของกระบวนการทางการเมือง (political strategy expertise) เป็นต้น

4. ทรัพยากรในเชิงจิตใจ (Motivational Resources) ได้แก่ การให้ความไว้วางใจในด้านความคิด (ideological commitment) เป็นต้น

5. ทรัพยากรในเชิงนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัส (Intangible Resources) ได้แก่ บารมีของกลุ่ม (overall prestige or status) เป็นต้น

อัลมอนด์และโพลเวลล์ (Almond ;& Powell. 1966) กล่าวถึงปัจจัยชี้วัดอิทธิพลของกลุ่ม (Effectiveness of Interest Groups) ว่ามีอยู่ 4 ข้อ คือ

1. ความสามารถในการระดมการสนับสนุน (support) พลังงาน (energy) และทรัพยากร (resources) จากสมาชิกของกลุ่ม สำหรับทรัพยากรนั้นประกอบไปด้วยความเข้มแข็งทางการเงิน ขนาดของกลุ่ม ความชำนาญในทางการเมือง ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร บารมีของกลุ่มที่มีต่อสาธารณะทั่วไปหรือต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจในรัฐบาล

2. นโยบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในช่วงเวลาขณะนั้น ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีประเด็นเรื่องโปรแกรมค่าใช้จ่ายสาธารณะของรัฐบาล ถ้ารัฐบาลมีนโยบายด้านค่าใช้จ่ายสาธารณะเน้นไปที่การพัฒนายานอวกาศ กลุ่มผลประโยชน์ที่มีความรู้เฉพาะด้านและผลประโยชน์ในเทคโนโลยียานอวกาศจะมีข้อได้เปรียบหากมีการเคลื่อนไหวเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับกลุ่มของตนเอง แต่ถ้ารัฐบาลมีนโยบายหันไปเน้นโครงการการบริการสังคม กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการบริการสังคมก็จะได้ประโยชน์แทน โดยมีข้อได้เปรียบหรืออิทธิพลในการเคลื่อนไหวมากกว่ากลุ่มอื่น เป็นต้น

3. โครงสร้างในการปกครอง ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีโครงสร้างการปกครองเป็นแบบสหพันธรัฐ ทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ จำเป็นต้องแสวงหาอิทธิพลจากผู้มีอำนาจทางการเมืองหลายกลุ่ม ในขณะที่ประเทศอังกฤษมีโครงสร้างการปกครองเป็นแบบรัฐเดี่ยว กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ แสวงหาอิทธิพลจากผู้มีอำนาจทางการเมืองในจำนวนที่น้อยกว่าและแคบกว่า แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ในระบบของอังกฤษ กลุ่มผลประโยชน์หลายกลุ่มอาจเข้าถึงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ค่อนข้างลำบากหรือยากกว่า เพราะกฎระเบียบวินัยของพรรคมีความเข้มงวดสูง เป็นต้น

4. ความเป็นอิสระของกลุ่ม ถ้ากลุ่มมีความเป็นอิสระน้อยก็จะทำให้อิทธิพลน้อยไปด้วย ยกตัวอย่างเช่น การเคลื่อนไหวของกลุ่มสหภาพทางการค้าและองค์กรชาวไร่ชาวนาในประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี (trade unions and peasant organizations) มีอิสระน้อย เนื่องจากถูกควบคุมโดยพรรคคอมมิวนิสต์หรือศาสนจักรโรมันแคทอลิก เป็นต้น การขาดความเป็นอิสระถือเป็นผลร้ายต่อกระบวนการทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดการจลาจลหรือความรุนแรงขึ้นได้

3.4 กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

จากการรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนในระดับหมู่บ้าน เป็นเครือข่ายในระดับลุ่มน้ำ และเป็นสมาพันธ์ในระดับภาค ทำให้รัฐต้องยอมรับเงื่อนไขข้อเรียกร้องบางอย่างจากองค์กรชุมชน

โดยเฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งมักจะได้รับความร่วมมืออย่างดีจากรัฐ ในการหนุนเสริมกิจกรรมประเภทนี้ กล่าวคือ รัฐเห็นชอบให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากร แต่ยังไม่เต็มใจให้สิทธิในการเข้าร่วมจัดการการใช้ทรัพยากรแท้จริง

3.4.1 ชุมชนชาวประมงทะเลสาบอำเภอสทิงพระ

ปัจจุบันชมรมฯ มีสมาชิกของชมรมอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 2-7 ตำบลคูขุด และหมู่ที่ 4,5,6 ตำบลคลองรี รวม 10 หมู่บ้าน และเครือข่ายที่เป็นแนวร่วมอยู่ในตำบลท่าหิน 3 หมู่บ้าน ในปัจจุบันมี นายนิทัศน์ แก้วศรี เป็นประธาน กิจกรรมหลักของชมรมฯ ได้แก่ การจัดการเขตอนุรักษ์ในพื้นที่ 955 ไร่ ให้มีประมงอาศัยดูแลและมีการขุดลอกทะเลสาบ การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง เช่น ปลา และกุ้งชนิดต่างๆ ปลุกป่าชายเลน นอกจากนี้ก็เป็นการจัดฝึกอบรมกลุ่มอาชีพเสริมของสมาชิก เช่น กลุ่มดอกไม้จันทน์ กลุ่มไข่เค็ม การทำผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว กิจกรรมกองทุนชุมชน (นฤทธิ ดวงสุวรรณ. 2545: 24-26)

3.4.2 ชุมชนชาวประมงทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

สมาชิกหลักชมรมฯ มี 10 หมู่บ้าน มีการรวมตัวกันของชุมชนประมงรอบทะเลสาบ สงขลาตอนล่างของชุมชนต่างๆ ได้แก่ บ้านบางโหนด บ้านแหลมโพธิ์ บ้านยางหัก บ้านปากบางภูมิ บ้านวังเนียน บ้างวังเนียน บ้านใต้ บ้านกลาง บ้านท่าเสา บ้านใหม่ บ้านท่าเมรุ และมีเครือข่ายที่เป็นแนวร่วมอีก 10 หมู่บ้าน ในปัจจุบันมีนายชุ้น จุลนวล เป็นประธาน ที่ทำการชมรมฯ เลขที่ 10 หมู่ 2 ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา บทบาทของชมรมฯ มีดังต่อไปนี้ (นฤทธิ ดวงสุวรรณ. 2545: 19-21)

- การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แก้ไขปัญหาเรืออวนรุน โดยการปราบปราม และการเจรจาแลกเปลี่ยนเครื่องมือ พยายามที่จะแก้ปัญหาหนี้เสียร่วมกับเทศบาล (บ่อบำบัดน้ำเสีย) และอุตสาหกรรมจังหวัด

- การร่วมกับชุมชน โรงเรียน อบต. เทศบาล สำนักงานประมง สำนักงานป่าไม้และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมฟื้นฟูทะเลสาบ โดยการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การปลูกป่าชายเลน ฝึกอบรมกลุ่มประมงอาสา เป็นต้น

- การประสานงานสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อดำเนินกิจกรรม ทำเขต อนุรักษ์ ทำอาชีพเสริม จัดตั้งกองทุนหมุนเวียน การประชุม อบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน

3.4.3 ชุมชนชาวประมงอาสาตำบลท่าหิน

ปัจจุบันชมรมฯ มีสมาชิกของชมรมฯ ทั้งหมด 50 คน ก่อตั้งมาแล้วทั้งหมด 4 ปี มีนาย สว่าง อำภอพร้อม เป็นประธาน ที่ทำการของชมรมฯ 9/1 ม.5 ต.ท่าหิน อ.สทิงพระ จ.สงขลา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย การกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียง ดังนี้

คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ (2537: 198) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของเยาวชนและกำหนดนโยบายของรัฐ พบว่าเยาวชนไทยมีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของเยาวชนด้วยตนเองและสังคมได้ หากได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เพียงพอ กล่าวคือ เยาวชนในภาพรวมร้อยละ 50 เชื่อมั่นตนเองสามารถแก้ไขปัญหาเยาวชนได้ในระดับปานกลาง และอีกร้อยละ 30 เชื่อมั่นว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหาเยาวชนได้มากที่สุด มีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่คิดว่าตนเองไม่สามารถช่วยได้ หรือทำได้น้อย นอกจากนี้เยาวชนบางส่วนร้อยละ 40 ยืนยันว่า ตัวเยาวชนเองเท่านั้นที่สมควรมีบทบาทในแก้ไขปัญหาเยาวชนมากที่สุด และเยาวชนร้อยละ 80 เห็นว่า เยาวชนสามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้ เข้าทำนองที่ว่า “ตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตน” ฉะนั้นหากทางภาครัฐและภาคเอกชนเล็งเห็นความสำคัญของศักยภาพเยาวชนเหล่านี้ จึงควรที่จะส่งเสริมให้เยาวชนเล็งเห็นความสำคัญของศักยภาพเยาวชนเหล่านี้ จึงควรที่จะส่งเสริมให้เยาวชนมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของตนเองมากขึ้น ทั้งนี้นอกจากเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของเยาวชนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาเยาวชนในระยะยาวและปลูกฝังความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

เครือข่ายการวิจัยบูรณาการลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง (2547: 237-238) ได้ทำการศึกษาแนวคิดของแกนนำท้องถิ่นด้านการพัฒนาเครือข่ายระบบเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพน้ำระดับท้องถิ่น ลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง จากการศึกษาแนวคิดด้านทัศนคติต่อการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเฝ้าระวังคุณภาพน้ำระดับท้องถิ่น ผลการศึกษา พบว่า แกนนำมากกว่าร้อยละ 90 เห็นว่า การพัฒนาเครือข่ายดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น เนื่องจากในปัจจุบันการดำเนินการเฝ้าระวังยังไม่ครอบคลุมแหล่งน้ำที่สำคัญในท้องถิ่นได้ทั้งหมด ไม่สามารถเฝ้าระวังปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์รวมทั้งข้อมูลที่จะถูกส่งไปยังหน่วยงานส่วนกลาง ขาดการแจ้งข้อมูลแก่ทางท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องกลุ่มเฝ้าระวังจะถูกพัฒนาขึ้นโดยเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติงานนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ โดยสรุปปัจจัยที่ส่งผลและข้อจำกัดต่อการสร้างกลุ่มเฝ้าระวังฯ มีดังนี้ 1.ผู้นำ มีส่วนสำคัญต่อการผลักดันให้เกิดการรวมตัวการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และผู้นำมีความเป็นจุดศูนย์รวมและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อ

ประชาชนจะเป็นการสนับสนุนการจัดตั้งหรือสร้างกลุ่มที่ดียิ่ง 2.ความเข้าใจและการเห็นปัญหาของประชาชน ที่มีความเข้าใจต่อปัญหาอย่างชัดเจนน่าจะมีส่วนสนับสนุนในการสร้างกลุ่มเฝ้าระวัง

3. การได้รับผลกระทบจากสภาพปัญหา ประชาชนที่ประสบปัญหาจะมีความตื่นตัวและให้ความร่วมมือในการจัดสร้างกลุ่มฯได้สูงกว่าเขตพื้นที่ที่ประชาชนได้รับผลกระทบน้อย 4.อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน ผู้ที่รายได้น้อยจำเป็นต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพหรือหารายได้จึงมีเวลาไม่เพียงพอที่จะทำกิจกรรมกลุ่ม 5. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล พื้นฐานของประชาชนในท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ต่อกันค่อนข้างมาก การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคลที่จะเข้ามาร่วมในการเข้ากลุ่มเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอีกประเด็นหนึ่ง 6. การเมืองท้องถิ่น การดำเนินการเฝ้าระวังฯในบางกรณีอาจกระทบต่อฐานเสียงและความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนบางส่วน ซึ่งจะมีผลกระทบอย่างมากต่ออนาคตทางการเมืองของบุคคลและกลุ่มคน ทำให้การตัดสินใจที่จะดำเนินการเพื่อควบคุมเฝ้าระวังบางอย่างไม่สามารถดำเนินได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

7. ความปลอดภัยของบุคคล จำเป็นต้องหาระบบและขบวนการมารองรับ เพื่อแก้ไขปัญหาการเผชิญต่อปัญหาความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติการ 8. งบประมาณ เป็นการประสานงานสานประโยชน์ร่วมกันของท้องถิ่นดังนั้นจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญของความเป็นไปได้หรือไม่ในการหาแนวทางเกื้อกูลงบประมาณระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่อไป

บัณฑิต ต้นศิริและคณะ (2542: 103) จากการศึกษาแผนการใช้ที่ดินลุ่มน้ำปากพนัง โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผลการศึกษาทัศนคติ ความเข้าใจ และการยอมรับของเกษตรกร พบว่า ประเด็นที่1 การรับทราบการจัดทำโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังของทางรัฐบาล พบว่า ประชากรในแต่ละกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่รับทราบว่าทางรัฐบาลกำลังดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ร้อยละ 92.86 โดยเมื่อถามถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ประชากรในแต่ละกลุ่มจะตอบแตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มนาข้าวในเขตพื้นที่น้ำเค็มทราบวัตถุประสงค์ของโครงการฯ คือ การแบ่งพื้นที่นาทุ่งกับนาข้าว ในขณะที่กลุ่มนาทุ่งในเขตพื้นที่น้ำจืด ส่วนใหญ่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการฯ คือ การป้องกันการรุกตัวของน้ำเค็ม ประเด็นที่ 2 ยินดีให้ความร่วมมือกับโครงการพัฒนาฯหรือไม่ พบว่า ประชากรในทุกกลุ่มเป้าหมายยินดีให้ความร่วมมือกับโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 91.88 ไม่ยินดีให้ความร่วมมือมีเพียงร้อยละ 8.12 ประเด็นที่ 3 ยินดีรับความช่วยเหลือจากโครงการพัฒนาฯหรือไม่ พบว่า ประชากรในทุกกลุ่มเป้าหมายยินดีรับความช่วยเหลือจากโครงการฯ คิดเป็นร้อยละ 96.43 ไม่ยินดีรับความช่วยเหลือจากโครงการฯมีเพียงร้อยละ 3.57 ประเด็นที่ 4 ทราบว่าจะมีการก่อสร้างประตูปรับน้ำปากพนังหรือไม่ พบว่า ประชากรในทุกกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ทราบว่าจะมีการก่อสร้างประตูปรับน้ำปากพนัง คิดเป็นร้อยละ 83.12 และไม่ทราบคิดเป็นร้อยละ 16.88 ประเด็นที่5 ทราบว่าจะมีการก่อสร้างคันแบ่งพื้นที่น้ำจืดกับพื้นที่น้ำเค็ม

หรือไม่ ประชากรในทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่จะทราบว่าจะมีการก่อสร้างคันแบ่งพื้นที่น้ำจืดกับพื้นที่น้ำเค็ม คิดเป็นร้อยละ 82.47 และไม่ทราบคิดเป็นร้อยละ 17.53 ประเด็นที่ 6 เห็นด้วยกับแนวแบ่งเขตนาข้าวกับนาทุ่งหรือไม่ พบว่า ประชากรในทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่จะเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 85.12 ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 14.88

สุกิจ รักพานิชแสงและคณะ (2539: 63) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรักษาคุณภาพน้ำในทะเลสาบสงขลา ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาการตรวจวัดโดยการเก็บตัวอย่างน้ำในทะเลสาบ ทะเลน้อย รวมทั้งบริเวณคลองสาขาที่ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลาจำนวน 19 จุด สรุปได้ดังนี้ บริเวณในทะเลสาบที่มีความสกปรกมากที่สุด ได้แก่ ท่าเรือประมงสงขลา บริเวณที่มีความสกปรกเกินมาตรฐานเล็กน้อย ได้แก่ แหลมควายเรียบ คลองนางเรียบ กลางทะเลน้อย ชุมชนทะเลน้อย กลางทะเลหลวง และเกาะยอ บริเวณที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำไม่เกิน 4 มิลลิกรัมต่อลิตร ได้แก่ ปากทะเลสาบสงขลา ปากรอ ปากพะยูน และชุมชนหัวเขา บริเวณปากคลองสาขาที่ไหลลงสู่ทะเลสาบ บริเวณที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในขั้นวิกฤต ซึ่งมีค่าออกซิเจนน้อยมาก คือ ลำคลองในเขตเทศบาลสงขลา บริเวณที่มีความสกปรกเกินมาตรฐานขั้นต่ำ คือ บริเวณปากคลองพะวง ปากคลองอู่ตะเภา ปากคลองสำโรง ปากคลองระโนด และปากคลองตะเครียะ บริเวณที่มีความสกปรกไม่เกินมาตรฐาน ได้แก่ ปากคลองลำปำ

สุกษัย หนูแก้ว (2543: 4-5) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังในระดับต่ำ จึงไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้น ผู้ศึกษายังพบว่าการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ จะเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจในกระบวนการดำเนินโครงการระดับต่ำ แต่ในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจในกระบวนการดำเนินโครงการระดับสูง เช่น การประเมินผลที่ได้จากการดำเนินโครงการ การรวมกิจกรรมต่างๆในโครงการนั้น กลับปรากฏว่าเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำในลุ่มน้ำปากพนังมีส่วนร่วมน้อยมาก ปัญหาที่พบคือ ในการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่ได้รับรู้ข้อมูลของโครงการอย่างเพียงพอ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน จึงไม่มีเวลาติดตามข้อมูลข่าวสารของโครงการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในจังหวัดสงขลาซึ่งมีทั้งหมด 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสทิงพระ ชุมชนชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง ชุมชนชาวประมงอาสาตำบลท่าหิน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ สถาบันวิจัยเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา สังกัดกรมประมง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้มีกลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์โดยเลือกตัวแทนจากประธานชุมชน คณะกรรมการและสมาชิกของชุมชน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 3 ชุมชน ชุมชนละ 30 ตัวอย่าง รวมทั้งหมดเป็น 90 ตัวอย่าง และตัวแทนหน่วยงานราชการ 1 ตัวอย่าง ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้กับกลุ่มตัวอย่างของตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา ซึ่งจะใช้แบบคำถามแบบปลายปิด เพื่อจะจำกัดขอบเขตการตอบคำถาม โดยนักวิจัยเองสามารถจำกัดทางเลือกของการตอบสนองของผู้ตอบแบบสอบถามได้ และแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) สำหรับตัวแทนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบใช้วิธีการตอบโดยการจัดระดับความคิดเห็นของตนเองในช่องที่ระบุระดับขึ้นไว้ ซึ่งสอดคล้องหรือตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด ตาม

วิธีการประเมินค่า (Rating scale items) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีประเมินตามลักษณะความสำคัญ 5 ระดับ จากคะแนนมากไปหาคะแนนน้อย คือ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ สำหรับการนำคะแนนดังกล่าวนี้ ไปใช้ในการอธิบายประกอบการเปรียบเทียบในแต่ละข้อแต่ละประเด็นนั้นได้ใช้รูปแบบของค่าความถี่ ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยเป็นสำคัญ ฉะนั้น เพื่อให้แน่ชัดในเรื่องของค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละค่า จึงได้กำหนดกฎเกณฑ์การแบ่งช่วงค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการตอบคำถามในแต่ละข้อแต่ละประเด็นไว้ ดังนี้

- เกณฑ์ในการให้คะแนนข้อคำถาม

มากที่สุด	มีระดับคะแนนเท่ากับ	5
มาก	มีระดับคะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีระดับคะแนนเท่ากับ	3
น้อย	มีระดับคะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีระดับคะแนนเท่ากับ	1

- เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 ถือว่าคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด

แบบสอบถามจะประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 คุณสมบัติส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 จะนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ได้แก่ อายุของกลุ่ม จำนวนสมาชิกของกลุ่ม

- เกณฑ์ในการพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับ อายุของกลุ่ม จำนวนสมาชิกของกลุ่ม เนื่องจากเป็นการตอบตามความเป็นจริง จึงนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ได้แก่ ความเข้มแข็งทางการเงิน ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร ทักษะความชำนาญของสมาชิก ความเป็นเอกภาพของสมาชิก ทักษะความชำนาญของผู้นำ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ การสื่อสารภายในกลุ่มและการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาได้แก่ การลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด การจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและแก้ไขปัญหาคาการตื้นเขินของทะเลสาบสงขลา การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาและการร่วมกันปลูกป่าชายเลน

$$\begin{aligned} & \text{- เกณฑ์ในการพิจารณาตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ผู้วิจัยมีเกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผลดังนี้} \\ & \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \end{aligned}$$

$$\text{ระดับความคิดเห็น} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

สรุปเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) โดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) มีดังต่อไปนี้

1.1 ทบทวนบทความวิชาการ เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและขอบเขตของการวิจัย เพื่อให้ได้มาในเรื่องของประชากรที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาออกแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

1.2 ศึกษาวิธีการออกแบบสอบถามประเภทต่างๆจากหนังสือที่เกี่ยวข้อง และตัวอย่างการออกแบบสอบถามจากงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาวิเคราะห์ แล้วสร้างข้อคำถามให้เนื้อหาครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่ง

ผู้วิจัยได้นำเอาการวัดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's scale) เป็นการวัดพฤติกรรม โดยใช้วิธีการประเมินค่า (Rating scale items) ตามลักษณะความสำคัญ 5 ระดับ

1.4 เมื่อออกแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว มาเสนอประธานที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมการวิจัยครั้งนี้ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และข้อคำถามให้ครบถ้วนตามกรอบแนวคิด ความชัดเจนในข้อคำถามและการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

1.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากได้รับคำแนะนำจากประธานที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมการวิจัยครั้งนี้

1.6 นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ราย ในจังหวัดพัทลุง และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) และนำไปให้ประธานที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมการวิจัยครั้งนี้ ตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม

1.7 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามฉบับเดิมมาตรวจดูว่าข้อใด ที่มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคค่อนข้างต่ำกว่าข้ออื่นๆ มาปรับปรุงประโยคคำถามให้มีความเข้าใจง่ายขึ้น

1.8 แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ประธานที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมการวิจัยครั้งนี้ ตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) มีดังต่อไปนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจริง มาวิเคราะห์ทางสถิติ

2.2 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาออกแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.3 เมื่อออกแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อประธานที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมสอบในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนในข้อคำถามและการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

2.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข หลังจากได้รับคำแนะนำแล้วนำไปดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือเครื่องมือที่ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาหาความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำไปให้ประธานที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมการวิจัยครั้งนี้และขอคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยเน้นความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา แล้วนำข้อแนะนำนั้นมาปรับปรุงแบบสอบถามต่อไป

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นของการวัด (Reliability of measurement) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) ผลที่ได้จากแบบสอบถาม ได้ค่าเท่ากับ .7691 แสดงว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
2. ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย และอธิบายให้ทราบถึงวิธีตอบ

แบบสอบถามก่อน

3. ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตัวเอง
4. คัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประเมินผล

ต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ กระทำได้โดยวิธีการต่อไปนี้

- 1.1 ทำการจัดกลุ่ม จัดประเภทตามลักษณะตัวแปรที่วัดได้
- 1.2 แจกแจงความถี่ในแต่ละระดับของตัวแปร
- 1.3 จัดเรียงลำดับความสำคัญหรือความต้องการวิเคราะห์ก่อน-หลัง

1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ทำการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว นำมาวิเคราะห์ผลการศึกษาให้สอดคล้องกับแบบสอบถามที่ได้นำมาวิเคราะห์และประเมินผลแล้ว

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและค่าทางสถิติ เพื่อความถูกต้องและเชื่อถือได้ ตลอดจนเพื่อความรวดเร็วในการคำนวณ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือ โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) Version 11.5

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ประเภท คือ

3.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการนำข้อมูลมาหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

- ข้อมูลทั่วไปของบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในสมมติฐานต่างๆ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

- สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม สถิติที่ใช้คือ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance - ANOVA) ในการทดสอบกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2 อายุของกลุ่ม จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร ทักษะความชำนาญของสมาชิก ความเป็นเอกภาพของสมาชิก ทักษะความชำนาญของผู้นำ การสื่อสารภายในกลุ่ม ส่งผลต่อ การกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

- สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อเนื่องสองตัวหรือมากกว่า โดยจะเรียกว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Regression Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา โดยใช้แบบสอบถามทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในจังหวัดสงขลาทั้งหมด 3 ชุมรมฯ ได้แก่ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสติงพระ ชุมรมชาวประมงทะเลสาบตอนล่าง ชุมรมชาวประมงอาสาตำบลท่าหิน ชุมรมฯละ 30 ตัวอย่าง เป็นจำนวนทั้งหมด 90 ตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 88 ตัวอย่าง คิดเป็น 98% เพราะฉะนั้นผลการวิจัยต่อไปนี้ผู้วิจัยจะใช้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 88 ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามไปประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) Version 11.5 เป็นวิเคราะห์แบบเชิงปริมาณโดยวิเคราะห์ตัวแปรต่างๆตามสมมุติฐานที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น มีดังต่อไปนี้ การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาระหว่างกลุ่มของแต่ละตัวแปร และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางและค่าสถิติ พร้อมกับคำอธิบายเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติประกอบกัน ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จะอยู่ในรูปแบบการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพโดยจะอธิบายเป็นถ้อยคำพรรณนาเพื่อให้เห็นถึงความสอดคล้องกับผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์แบบสอบถามในเชิงปริมาณ

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ส่วนที่1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1.1 จำนวนและร้อยละของคุณสมบัติส่วนบุคคล

ส่วนที่ 1.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็น ในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาระหว่างกลุ่มของแต่ละตัวแปรคุณสมบัติส่วนบุคคล และการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ส่วนที่ 1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1.1 แสดงจำนวนและร้อยละของคุณสมบัติส่วนบุคคล

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของคุณสมบัติส่วนบุคคล

คุณสมบัติส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	60	68.2
1.2 หญิง	28	31.8
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	12	13.6
2.2 30 – 40 ปี	50	56.8
2.3 41 – 50 ปี	16	18.2
2.4 51 - 60 ปี	7	8.0
2.5 60 ปีขึ้นไป	3	3.4
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	48	54.5
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	26	29.5
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	15.9
4. อาชีพ		
4.1 ทำประมง	67	76.1
4.2 ทำนา,ทำสวน	13	14.8
4.3 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	8	9.1
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5.1 5,000 - 10,000 บาท	64	72.7
5.2 10,001 - 15,000 บาท	21	23.6
5.3 สูงกว่า 15,000 บาท	3	3.4
รวม	88	100

จากข้อมูลในตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 88 ตัวอย่าง สามารถจำแนกรายละเอียดตามคุณสมบัติส่วนบุคคลที่สำคัญได้ดังนี้

1. เพศ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ ร้อยละ 68.2 และร้อยละ 31.8 ตามลำดับ

2. อายุ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.2 อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.6 ถัดมาเป็นอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.0 และอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.4

3. ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 29.5 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.9

4. อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทำประมง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมาคือทำนา,ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 13 และอาชีพค้าขาย,ธุรกิจส่วนตัวมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.1

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.9 และรายได้ที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ สูงกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.4

ส่วนที่ 1.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนา
กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาระหว่างกลุ่มของแต่ละตัวแปรในคุณสมบัติส่วนบุคคล

1) การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนา
กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาระหว่างกลุ่มตัวแปรในคุณสมบัติส่วนบุคคล แบ่งออกเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากร 2 กลุ่ม โดยจะใช้สถิติ t-test และการทดสอบกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance - ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2) การแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง การกำหนดนโยบายการพัฒนา
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จึงใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ครั้ง
นี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำ
ทะเลสาบสงขลา ระหว่างกลุ่มของแต่ละตัวแปรคุณสมบัติส่วนบุคคล

คุณสมบัติส่วนบุคคล	n		S.D.	F	Sig.
1. เพศ				1.479	0.031
1.1 ชาย	60	4.54	0.474		
1.2 หญิง	28	4.71	0.269		
2. อายุ				0.727	0.576
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	12	4.65	0.284		
2.2 30 – 40 ปี	50	4.63	0.404		
2.3 41 – 50 ปี	16	4.48	0.386		
2.4 51 – 60 ปี	7	4.74	0.276		
2.5 60 ปี ขึ้นไป	3	4.66	0.23		
3. ระดับการศึกษา				2.961	0.057
3.1 ประถมศึกษา	48	4.54	0.416		
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	26	4.76	0.299		
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	4.6	0.271		
4. อาชีพ				0.375	0.688
4.1 ทำประมง	67	4.63	0.378		
4.2 ทำนา,ทำสวน	13	4.53	0.394		
4.3 ค้าขาย,ธุรกิจส่วนตัว	8	4.6	0.32		
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				2.802	0.066
5.1 5,000 - 10,000 บาท	64	4.58	0.362		
5.2 10,001 - 15,000 บาท	21	4.76	0.387		
5.3 สูงกว่า 15,000 บาท	3	4.33	0.23		

จากข้อมูลในตาราง 2 การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ระหว่างกลุ่มของแต่ละตัวแปรคุณสมบัติส่วนบุคคล พบว่า

1. เพศ เมื่อทำการทดสอบแล้ว พบว่า มีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อทำการทดสอบแล้ว พบว่า มีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลาและการจัดอันดับความคิดเห็นจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา		S.D.	อันดับ
มาตรการการลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด	4.19	0.86	5
ควรมีการจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา	4.69	0.55	3
การใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำ	4.78	0.53	2
การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้าน	4.51	0.55	4
การจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา และร่วมกันปลูกป่าชายเลน	4.80	0.57	1

จากข้อมูลในตาราง 3 พบว่า กลุ่มผลประโยชน์จังหวัดสงขลาที่มีความคิดเห็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีความคิดเห็นมากที่สุดอันดับหนึ่งคือเรื่องการจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาและร่วมกันปลูกป่าชายเลนมีค่าเฉลี่ย 4.80 อันดับสองคือการใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและแก้ไขปัญหาการตื้นเขินของน้ำมีค่าเฉลี่ย 4.78 อันดับสามคือควรมีการจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา มีค่าเฉลี่ย 4.69 อันดับสี่คือการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้าน มีค่าเฉลี่ย 4.51 และมี

ความคิดเห็นน้อยที่สุดเป็นอันดับห้าคือมาตรการลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมีค่าเฉลี่ย 4.19

ส่วนที่ 1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จึงใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์	B	SE	Beta	T-test	Sig.
(ค่าคงที่)	2.852				
อายุของกลุ่ม	0.057	0.023	0.847	2.519	0.014
จำนวนสมาชิกของกลุ่ม	-0.008	0.005	-0.59	-1.760	0.082
ความเข้มแข็งทางการเงิน	0.307	0.091	0.321	3.376	0.002
ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร	0.285	0.104	0.315	2.747	0.007
ทักษะความชำนาญของสมาชิก	-0.382	0.264	-0.312	-1.446	0.152
ความเป็นเอกภาพของสมาชิก	0.279	0.151	0.306	1.857	0.067
ทักษะความชำนาญของผู้นำ	0.179	0.109	0.227	1.648	0.103
การสื่อสารภายในกลุ่ม	-0.117	..093	-0.152	-1.263	0.210

R Square = .334 , Adjusted R Square = .267 F = 4.962 , Sig. = 0.000

จากข้อมูลในตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยเชิงซ้อนได้ดังนี้

สมการ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3.....+ b_nx_n + e$$

แทนค่า

$$Y = 2.852 + 0.057x_1 - 0.008x_2 + 0.307x_3 + 0.285x_4 - 0.382x_5 + 0.279x_6 + 0.179x_7 - 0.117x_8 + e$$

โดยที่

Y	แทน	การกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
a	แทน	ค่าคงที่
X ₁	แทน	อายุของกลุ่ม
X ₂	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่ม
X ₃	แทน	ความเข้มแข็งทางการเงิน
X ₄	แทน	ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร
X ₅	แทน	ทักษะความชำนาญของสมาชิก
X ₆	แทน	ความเป็นเอกภาพของสมาชิก
X ₇	แทน	ทักษะความชำนาญของผู้นำ
X ₈	แทน	การสื่อสารภายในกลุ่ม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ที่ส่งผลการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จะเห็นได้ว่า ข้อมูลของกลุ่มที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ อายุของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน และความเป็นปึกแผ่นขององค์กร โดยจะอธิบายได้ร้อยละ 33.4

ส่วนที่2 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ค้นคว้าตามลำดับดังนี้

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์ ของคุณงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

นักวิชาการประมง 8ว. หัวหน้ากลุ่มวิจัยระบบและการจัดการ จากสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา (NICA) สังกัดกรมประมง และนายนิทัศน์ แก้วศรี ประธานสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลาและประธานชมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาอำเภอสติงพระ (เพิ่มเติม) โดยมีการจำแนกข้อสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1.ข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์แบบใดที่จะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จากโครงการของหน่วยงานที่จัดทำอยู่

- โครงการที่กรมประมงจัดทำอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ โครงการฟาร์มทะเลชุมชน ที่จัดทำขึ้นมาเพื่อทำการฝึกอบรมกลุ่มประมงอาสาในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงและร่วมกำหนดกฎกติกาในการทำประมงในเขตฟาร์มทะเลชุมชน เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าโดยร่วมกันอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในโครงการรวมทั้งสิ้น 124.159 ล้านตัว ดำเนินงานในพื้นที่ฟาร์มทะเล 20 เขต ในเขตพืชพันธุ์ 1 เขต และในเขตอนุรักษ์ 4 เขต

ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ตามตัวแปรอิสระ (ข้อมูลของกลุ่ม) มีดังนี้

1) อายุของกลุ่ม และจำนวนสมาชิก

อายุของกลุ่ม และจำนวนสมาชิกมีส่วนสำคัญในการเข้ามามีบทบาทการกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนน้ำทะเลสาบสงขลา เพราะจะแสดงถึงความสนใจของกลุ่มในการพัฒนาชุมชนน้ำทะเลสาบสงขลาที่กำลังจะเสื่อมโทรมลง โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อมีจุดประสงค์มุ่งหมายเดียวกันคือฟื้นฟูชุมชนน้ำทะเลสาบให้ดีขึ้นมา อายุของกลุ่มและจำนวนสมาชิกยังมีจำนวนตัวเลขที่มากขึ้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มนั้นได้รับความสนใจจากชาวบ้านในพื้นที่นั้นมาก

2) ความเข้มแข็งทางการเงิน

เมื่อโครงการของสถาบันวิจัยนั้นสิ้นสุดลง ชุมชนที่จะสามารถทำงานตรงนี้ได้จะต้องมีการรวมตัวกันระดมทุนจัดตั้งเป็นสถาบันทางการเงินในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมา โดยอาจจะมีการที่เรียกว่า แพชุมชน จัดตั้งขึ้นมาเพื่อรับซื้อสัตว์น้ำจากสมาชิกภายในกลุ่มที่จับมาได้ ซึ่งจะได้ในราคาที่ยุติธรรมกว่าวิธีการแบบเดิมคือ มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อเพื่อนำไปขายต่ออีกทอด วิธีการนี้ยังลดปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคาจากชาวประมงด้วย แล้วจะนำเงินปันผลของกลุ่มที่ได้มานำไปซื้อพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อนำมาปล่อยในโครงการต่อไป โดยอยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันการวิจัยฯ แต่ชุมชนจะเข้ามามีบทบาทและกำหนดนโยบายตรงนี้แทนสถาบันวิจัยฯ เพราะหากโครงการของสถาบันวิจัยฯ สิ้นสุดลงแต่ชุมชนยังไม่สามารถรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินที่เข้มแข็ง กลุ่มก็ไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนน้ำทะเลสาบสงขลาได้

3) ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจะเลือกพื้นที่เป้าหมายของโครงการที่มีการรวมตัวกันของกลุ่มชาวประมงอย่างเหนียวแน่น เพราะจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีซึ่งจะส่งผลทำให้โครงการฟาร์มทะเลชุมชนนั้นประสบผลสำเร็จได้มากกว่าบริเวณพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มกันน้อย และจะได้เป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆหันมาสนใจและให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน เพราะหากไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนชาวประมงแล้ว การที่สถาบันวิจัยฯ จะเข้ามาฟื้นฟูและร่วมกันอนุบาลสัตว์น้ำที่ปล่อยไปในโครงการก็จะเป็นไปได้ยากเพราะเมื่อปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงไปเท่าไรนั้น ชาวประมงก็จะ

จับสัตว์น้ำทั้งที่ยังไม่ได้มีการขยายพันธุ์และขนาดโตไม่เต็มที่ โดยขาดความรู้ความเข้าใจและไม่มี ชุมรมฯ เข้ามาร่วมกำกับดูแล เพราะหากตรวจพบว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นโดยมีการจับสัตว์น้ำโดยใช้ ตาอวนน้อยกว่า 5 cm. ลงไปตามที่สถาบันวิจัยฯ ได้แนะนำให้ใช้ขนาดตาอวน 5 cm. ขึ้นไปเพื่อการ อนุรักษ์สัตว์น้ำ ทางชุมรมฯ ก็จะมีการกำหนดนโยบายบทลงโทษขึ้นมาสำหรับชาวประมงที่ทำผิดกฎ กติกา ซึ่งก็จะแสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นมักมีบทบาทในการเข้าร่วม กำหนดนโยบายมากกว่ากลุ่มที่มีการรวมตัวกันน้อย เพราะหน่วยงานของรัฐจะให้ความสนใจกับกลุ่ม ที่มีการเข้าร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีการเข้าร่วมน้อย

4) ทักษะความชำนาญของผู้นำ

ผู้นำของกลุ่มก็มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายฯ เพราะผู้นำกลุ่มจะเป็น ตัวแทนของกลุ่มในการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ดังกรณีที่ทางรัฐบาลได้มีนโยบายปิดกั้นน้ำ ไม่ให้น้ำทะเลจากทะเลอ่าวไทยไหลเข้ามาในทะเลสาบสงขลา เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเค็มไหลเข้าในพื้นที่ ทำนาทางด้านตอนบนของทะเลสาบสงขลาในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้นำกลุ่มก็จะมีบทบาทใน การเข้าไปเจรจาต่อรองกับทางรัฐบาลเพราะว่าหากมีการปิดกั้นน้ำไม่ให้น้ำทะเลไหลผ่านเข้ามาใน บริเวณที่เคยมีการผสมผสานระหว่างน้ำจืดกับน้ำทะเลที่เรียกกันว่าน้ำกร่อย ซึ่งบริเวณนั้นจะเป็นแหล่ง เพาะพันธุ์สัตว์น้ำอย่างดีเนื่องจากอุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารของสัตว์น้ำก็จะหมดไป เมื่อไม่มีแหล่ง เพาะพันธุ์สัตว์น้ำแล้วสัตว์น้ำก็จะลดจำนวนลงไปเรื่อยๆ ชาวประมงก็จะจับสัตว์น้ำไปขายไม่ได้ ชุมรมฯ ที่มีผู้นำเข้มแข็งก็จะมีบทบาทสำคัญในส่วนตรงนี้ ปัจจุบันนโยบายนี้ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว เนื่องมาจากการเจรจาต่อรองของชุมรมฯ ชาวประมงทะเลสาบสงขลา จึงถือได้ว่าทักษะของผู้นำก็มี ส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบสงขลาเช่นกัน

2. หน่วยงานของท่านมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบ สงขลาต่อไปนี้มีอะไรบ้าง

- การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ตามตัวแปรตาม (การกำหนดนโยบายการ พัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบสงขลา) จำแนกออกเป็น 5 ส่วน มีดังต่อไปนี้

1) มาตรการลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

ควรมีการควบคุมและป้องกันมลพิษต่างๆ โดยมีมาตรการลดการปล่อยของเสียลงสู่ ทะเลสาบ ลดการปล่อยสารอาหารจากชุมชน อุตสาหกรรม ฟาร์มสุกร การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำลงสู่ ทะเลสาบ จัดให้มีการปรับปรุงเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียและให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีระบบบำบัด น้ำเสีย บริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม รวมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักในปัญหามลพิษ ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุมชนริมทะเลสาบโดยให้ชุมชนมี ส่วนร่วม

2) การจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา

ควรจัดระเบียบการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์ในทะเลสาบโดยจัดฝึกอบรมชาวประมงอาสา โดยต้องมีข้อตกลงในการกำหนดตาอวนการใช้เครื่องมือประมง ระยะเวลาการทำประมงและพื้นที่ฟาร์มทะเลเล็กเพื่อจะได้มีการบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดไม่มีการทำลายสัตว์น้ำตัวเล็กๆเพื่อที่จะได้มีมูลค่าเพิ่มของสัตว์น้ำที่มากขึ้น และเพื่อเป็นไปในแนวทางเดียวกันในการทำประมงอย่างถูกวิธีและไม่เอาวัดเอาเปรียบลดปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ตลอดจนการควบคุมบริหารจัดการ

3) การใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำ

การขุดลอกทะเลสาบ ลำคลองที่ตื้นเขินจะเป็นการฟื้นฟูสัตว์น้ำและฟื้นฟูเขตพื้นที่ที่สามารถจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน เช่น โครงการขุดลอกชายฝั่งทะเลสาบสงขลาเพื่อปรับปรุงและอนุรักษ์อุทยานนกน้ำคูขุด และจะบรรเทาปัญหาอุทกภัยบริเวณพื้นที่ริมฝั่งรอบทะเลสาบสงขลาไม่ให้เกิดการท่วมขังได้นาน เกิดการระบายที่รวดเร็วเมื่อเกิดน้ำท่วมขังขึ้นในฤดูฝน

4) การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวบ้าน

โดยมีมาตรการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยั่งยืน อนุรักษ์ คู่มครอง และใช้ประโยชน์จากแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้และเชื่อมโยงข้อมูล สนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของชุมชน

5) การจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาและร่วมกันปลูกป่าชายเลน

ฟื้นฟู คู่มครองความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำ ฟื้นฟูดูแลรักษาป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าพรุให้มีความอุดมสมบูรณ์ จัดที่ดินอยู่อาศัย-ทำกิน ทดแทนให้แก่ราษฎรที่ย้ายออกไปจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าพรุ ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ นกน้ำหายากและใกล้สูญพันธุ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1. คุณสมบัติส่วนบุคคล

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นการศึกษาจากชมรมชาวประมงพื้นบ้าน ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จึงจบในชั้นประถมศึกษา และส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำประมง ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในเกณฑ์ 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน

2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผลประโยชน์จังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบสงขลาในเรื่องการจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา และร่วมกันปลูกป่าชายเลนมากที่สุด รองลงมาคือการใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและแก้ไขปัญหการตื้นเขินของน้ำ ถัดมาคือควรมีการจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา ถัดมาคือการพัฒนาอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้าน และมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือมาตรการลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน (Hypotheses Testing)

สมมติฐานข้อ 1. คุณสมบัติส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีเพศต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

2. จำแนกตามอายุ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหล่มน้ำทะเลสาบสงขลาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3. จำแนกตามระดับการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

4. จำแนกตามอาชีพ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีอาชีพต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5. จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องของการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 2. อายุของกลุ่ม จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร ทักษะความชำนาญของสมาชิก ความเป็นเอกภาพของสมาชิก ทักษะความชำนาญของผู้นำ การสื่อสารภายในกลุ่ม ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน ดังนี้

1. อายุของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน และความเป็นปึกแผ่นขององค์กร จะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

2. จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ทักษะความชำนาญของสมาชิก ความเป็นเอกภาพของสมาชิก ทักษะความชำนาญของผู้นำ และการสื่อสารภายในกลุ่ม ไม่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1. คุณสมบัติส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า คุณสมบัติส่วนบุคคลอันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีเพียงตัวแปรเพศเท่านั้น ที่มีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผล

เพศเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยที่เพศหญิงจะตอบได้ดีกว่าเพศชาย เนื่องมาจากการกำหนดนโยบายการพัฒนา

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นเรื่องของความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องทางวิชาการ เพศหญิงที่เข้ามารวมกลุ่มกันในชมรมฯต่างๆจะมีความรู้ ความเข้าใจและความสนใจในทางวิชาการมากกว่าเพศชาย ที่จะสนใจในเรื่องของแนวทางการปฏิบัติมากกว่า อาจเป็นเพราะว่าเพศหญิงไม่สามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างเต็มที่โดยต้องมีเพศชายให้ความช่วยเหลือ เพศหญิงอาจจะหันไปศึกษาข้อมูลทางวิชาการเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มของตนเองในการนำนโยบายมาปฏิบัติและกำหนดบทบาทของกลุ่มตนเองและร่วมกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาต่อไป

จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2. อายุของกลุ่ม จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร ทักษะความชำนาญของสมาชิก ความเป็นเอกภาพของสมาชิก ทักษะความชำนาญของผู้นำ การสื่อสารภายในกลุ่ม ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ผลการศึกษา พบว่า อายุของกลุ่ม ความเข้มแข็งทางการเงิน และความเป็นปึกแผ่นขององค์กร จะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แบ่งผลการอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. อายุของกลุ่มส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

อภิปรายผล

อายุของกลุ่มที่มีอายุจำนวนตัวเลขที่มากส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสูง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนั้นๆให้ความสนใจและเห็นถึงปัญหาของความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในทะเลสาบสงขลาที่นับวันจะเสื่อมโทรมลงไปเรื่อยๆ จึงได้มีการรวมตัวกันก่อตั้งในรูปแบบของชมรมฯขึ้นมาในระยะแรกๆ แสดงถึงความสนใจและตั้งใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาร่วมกับทางรัฐบาลเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา และพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบและทรัพยากรในทะเลสาบสงขลาให้ดีขึ้นทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ของทางชมรมฯเองและประโยชน์ต่อส่วนรวม เพราะหากรัฐบาลกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาขึ้นมาแต่ไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน นโยบายนั้นก็คงจะไม่ประสบความสำเร็จได้ หรือหากประสบความสำเร็จก็คงจะอยู่ได้ไม่นาน ถ้าหากไม่ได้รับความร่วมมือ ความสนใจและใส่ใจของชุมชนชาวบ้านในพื้นที่ สภาพของหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ก็จะกลับไปเสื่อมโทรมได้อีกในไม่ช้า เพราะฉะนั้นอายุของกลุ่มมีมากก็ย่อมส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามากขึ้นด้วยซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของกลุ่มของ ทรูแมน (Truman, 1951) กล่าวไว้ว่า ศูนย์กลางของความจริงทางการเมือง โดยปกติมักจะถูกบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจะพยายามรวมกลุ่มกัน ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการแล้วแต่กรณี เพื่อเรียกร้องและกดดันให้รัฐบาลตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยนัยนี้กลุ่มผลประโยชน์ก็คือ กลุ่มบุคคลที่มีทัศนคติร่วมกันกระทำการเรียกร้องต่อกลุ่ม

อื่นในสังคมเพื่อรักษาความชอบธรรมของกลุ่มตนเอง ลักษณะการกระทำของบุคคลกลุ่มดังกล่าวจะเข้าลักษณะของกลุ่มที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ถ้ากลุ่มเหล่านี้ได้แสดงคารวธรรมผ่านทางสถาบันทางการเมือง บัณฑิตบุคคลจะมีความสำคัญในทางการเมืองก็ต่อเมื่อเขาได้กระทำในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือในนามของกลุ่มผลประโยชน์ โดยการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เป็นหัวใจของการเมืองถือว่านโยบายเป็นผลจากการต่อสู้ ต่อรองของกลุ่ม ใครมีอิทธิพลมากก็ได้เปรียบ อิทธิพลมากขึ้นอยู่กับ เช่น อายุของกลุ่ม เป็นต้น และสอดคล้องตามทฤษฎีของพิทยา บวรวัฒนา (2541) ได้กำหนดปัจจัยพฤติกรรมของกลุ่มเอาไว้ ในเรื่องของลักษณะเฉพาะของกลุ่ม โดยลักษณะของกลุ่มที่ดีควรมีสมาชิกอยู่ร่วมกันนานพอสมควรจนชอบพอกันและคบกันเป็นเพื่อนสนิทและมีผลประโยชน์ร่วมกันและยังสอดคล้องกับการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสัมภาษณ์ของคุณยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร นักวิชาการประมง 8ว. หัวหน้ากลุ่มวิจัยระบบและการจัดการ จากสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา สังกัดกรมประมง กล่าวไว้ว่าจะแสดงถึงความสนใจของกลุ่มในการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่กำลังจะเสื่อมโทรมลงพัฒนาให้ดีขึ้นมาโดยมีการรวมกลุ่มเพื่อมีจุดประสงค์มุ่งหมายเดียวกัน เพราะถ้าอายุของกลุ่มและจำนวนสมาชิกยังมีจำนวนตัวเลขที่มากขึ้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มนั้นได้รับความสนใจจากชาวบ้านในพื้นที่นั้นมาก

2. ความเข้มแข็งทางการเงินส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

อภิปรายผล

กลุ่มที่มีความเข้มแข็งทางการเงินสูงจะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสูง เพราะเงินถือได้ว่าเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้นโยบายของรัฐนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งความเข้มแข็งทางการเงินจะแสดงให้เห็นถึง กลุ่มที่ได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งสถาบันทางการเงินขึ้นมา อาจจัดในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์ โดยมีการระดมทุนกันภายในกลุ่มเพื่อที่จะนำเงินปันผลที่ได้มาเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของรัฐบาล จะทำให้นโยบายของรัฐนั้นสามารถดำเนินงานต่อไปได้ด้วยทุนจากกลุ่มของพวกเขาตนเอง เพื่อประโยชน์ของกลุ่มตนเองและประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยจะเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มอื่นๆเมื่อนโยบายของรัฐนั้นสิ้นสุดโครงการลง เพราะหากไม่มีเงินมาสนับสนุนนโยบายของรัฐ กลุ่มก็ไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้อีก ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ของคุณยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร นักวิชาการประมง 8ว. หัวหน้ากลุ่มวิจัยระบบและการจัดการ จากสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา สังกัดกรมประมง และนายนิทัศน์ แก้วศรี ประธานสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลาและประธานชมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลา (เพิ่มเติม) สรุปผลวิเคราะห์ไว้ว่าเมื่อโครงการของสถาบันวิจัยนั้นสิ้นสุดลง ชมรมที่จะยังสามารถทำงานตรงนี้ได้จะต้องมีการรวมตัวกันระดมทุนกันจัดตั้งโครงการขึ้นมา โดยทางชมรมฯจะมีโครงการที่เรียกว่า แพชุมชน จัดตั้งขึ้นมาเพื่อ

รับซื้อสัตว์น้ำที่ทางสมาชิกนั้นจับมาได้ โดยให้ในราคาที่ยุติธรรมเพื่อลดปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคาจากชาวประมงและนำเงินปันผลของกลุ่มที่ได้มานำไปซื้อพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อนำมาปล่อยลงในทะเลสาบต่อไป หมุนเวียนกันไปเช่นนี้โดยอยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันวิจัยฯ จัดทำเป็นสถาบันทางการเงินในรูปแบบต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น แต่ชมรมฯ จะเข้ามามีบทบาทและกำหนดนโยบายฯ ตรงนี้ขึ้นแทนสถาบันวิจัยฯ ซึ่งผลจากการการวิเคราะห์เชิงคุณภาพแสดงให้เห็นว่าสนับสนุนในการวิเคราะห์เชิงปริมาณในเรื่องของความเข้มแข็งทางการเงินของกลุ่มจะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ ฮิทเชอร์และลีไวน์ (Hitchner ;& Levine. 1967) กล่าวไว้ว่า แหล่งสนับสนุนทางการเงินที่มีอย่างเพียงพอ เป็นปัจจัยที่ใช้ชี้วัดถึงประสิทธิภาพของกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้นำมาใช้ในเรื่องของการวัดความเข้มแข็งทางการเงินของกลุ่มที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และตรงกับทฤษฎีของ ออร์นสไตน์และเอลเดอร์ (Ornstein ;& Elder. 1978) กล่าวไว้ว่าเงิน (money) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้วัดอิทธิพลทางการเมืองของกลุ่ม และในทฤษฎีของ อัลมอนด์และโพลเวลล์ (Almond ;& Powell. 1966) กล่าวถึงปัจจัยชี้วัดอิทธิพลของกลุ่ม ไว้ว่า ทรัพยากรในด้านความเข้มแข็งทางการเงินของกลุ่มมีอิทธิพลต่อสาธารณะทั่วไปหรือต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจในรัฐบาล

3.ความเป็นปึกแผ่นขององค์กรส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา อภิปรายผล

กลุ่มที่มีความเป็นปึกแผ่นและเหนียวแน่นมากย่อมส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามากขึ้นด้วย ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าสมาชิกภายในกลุ่มมีความสามัคคีให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และมีแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ของคุณยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร นักวิชาการประมง 8ว. หัวหน้ากลุ่มวิจัยระบบและการจัดการ จากสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา สังกัดกรมประมง และนายนิทัศน์ แก้วศรี ประธานสมาพันธ์ชาวประมงทะเลสาบสงขลาและประธานชมรมชาวประมงทะเลสาบสติงพระ (เพิ่มเติม) สรุปผลวิเคราะห์ไว้ว่า สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจะเลือกพื้นที่เป้าหมายของโครงการ ที่มีการรวมตัวกันของกลุ่มชาวประมงอย่างเหนียวแน่น เพราะจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีซึ่งจะส่งผลทำให้โครงการฟาร์มทะเลชุมชนนั้นประสบผลสำเร็จได้มากกว่าบริเวณพื้นที่ที่มีการรวมกลุ่มกันน้อย เพราะหากไม่ได้รับความร่วมมือจากชมรมฯ ชาวประมงแล้ว การที่สถาบันวิจัยฯ จะเข้ามาฟื้นฟูและร่วมกันอนุบาลสัตว์น้ำที่ปล่อยไปในโครงการก็จะเป็นไปได้ยาก และยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ ฮิทเชอร์และลีไวน์ (Hitchner ;& Levine. 1967) กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นของกลุ่ม (Cohesiveness) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้ชี้วัดประสิทธิภาพของกลุ่มผลประโยชน์ และทฤษฎีกลุ่ม

ของ ทรูแมน (Truman. 1951) กล่าวไว้ว่า นโยบายเป็นผลจากการต่อสู้หรือต่อรองของกลุ่ม จะมีอิทธิพลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งขององค์กร เช่นเดียวกับทฤษฎีของ พิตยา บวรวัฒนา (2541) ได้กำหนดปัจจัยพฤติกรรมของกลุ่มเอาไว้ ในเรื่องของลักษณะเฉพาะของกลุ่ม โดยลักษณะของกลุ่มที่ดีจะต้องมีความเหนียวแน่นและมีพลังสูง (group cohesiveness) กลุ่มจะรวมตัวกันเหนียวแน่นก็ต่อเมื่อสมาชิกภายในกลุ่มเข้ากันได้เป็นอย่างดี และยึดถือเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน และยังสอดคล้องกับทฤษฎีของอัลมอนต์และโพเวลล์ (Almond ;& Powell. 1966) กล่าวถึงปัจจัยชี้วัดอิทธิพลของกลุ่ม ไว้ว่า ทรัพยากรในด้านความเป็นปึกแผ่นขององค์กร มีผลต่อสาธารณะทั่วไปหรือต่อผู้อำนาจตัดสินใจในรัฐบาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. เพศที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ และแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับกลุ่มในการร่วมเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยเพศชายควรหันมาให้ความสนใจในความรู้ทางวิชาการมากกว่านี้เพื่อที่จะได้นำไปปฏิบัติเพราะกำลังของเพศชายจะลงมือปฏิบัติได้ดีกว่าเพศหญิง

2. อายุของกลุ่มส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ข้อเสนอแนะ

ชมรมฯที่มีอายุของกลุ่มน้อยควรจัดให้มีการประชุมศึกษาสมาชิกในกลุ่มให้มากขึ้น เพื่อความสนิทสนมและชอบพอกัน จะได้มีความคิดเห็นภายในกลุ่มไปในทิศทางเดียวกัน หากกลุ่มนั้นยังคงรักษาสภาพของกลุ่มได้นานต่อไป ปัจจัยอื่นๆของกลุ่มก็ย่อมจะตามมา

3. ความเข้มแข็งทางการเงินส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ข้อเสนอแนะ

ชมรมฯควรจัดระเบียบและข้อกำหนดในการรวมกลุ่มออมทรัพย์ให้ถูกต้องและชัดเจน เพื่อที่จะได้ไม่เกิดปัญหาในภายหลัง ควรจัดแสดงรายรับและรายจ่ายของกลุ่ม รวมทั้งเงินปันผลออกมาแสดงให้สมาชิกทุกคนได้เข้าใจเพื่อความโปร่งใสของกลุ่ม และควรจัดอบรมให้กลุ่มอื่นๆได้เข้ามาศึกษาเพื่อนำไปเป็นแบบอย่างต่อไป

4. ความเป็นปึกแผ่นขององค์กรส่งผลต่อ การกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำทะเลสาบสงขลา

ข้อเสนอแนะ

ชมรมฯ ควรให้ความสนใจในเรื่องของความสามัคคีภายในกลุ่ม ควรจัดกิจกรรมภายในกลุ่มขึ้น และควรเปิดโอกาสในการรับฟังทุกปัญหาให้กับสมาชิกได้มีการแสดงความคิดเห็นและความไว้วางใจเคารพซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ควรรวบรวมผลงานของชมรมฯ เพื่อจัดแสดงให้สมาชิกภายในชมรมฯ เห็นถึงความคืบหน้าของกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นภายในกลุ่มที่ได้จะนำไปสู่ความสำเร็จในการวางบทบาทของกลุ่มในเรื่องของการกำหนดนโยบายฯ มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดให้มีการศึกษาการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ ในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น เช่น จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีพื้นที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเช่นเดียวกัน

2. ควรจัดให้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้นำอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลที่ออกมา มีลักษณะใกล้เคียงกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ. (2537). รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเยาวชนและการกำหนดนโยบายของรัฐ. ศูนย์วิจัยนโยบายและการพัฒนา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เครือข่ายการวิจัยบูรณาการลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง. (2547). พลิกฟื้นท่าจีน-แม่กลองสู่สังคมภูมิปัญญา. การสัมมนาวิชาการเครือข่ายการวิจัยบูรณาการลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่ 2. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งจำกัด.
- ถวัลย์ วรเทพพิพิธ. (2536). เอกสารทางวิชาการ ประกอบการบรรยาย วิชา ร.ศ.640 นโยบายสาธารณะและการวางแผน. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นฤทธิ ดวงสุวรรณ. (2545). คนพื้นทะเล. โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้. บรรจง นะแส บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้าพรินต์ติ้ง จำกัด.
- บัณฑิต ต้นศิริและคณะ. (2542). แผนการใช้ที่ดินลุ่มน้ำปากพนัง โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ปรัชญา ธัญญาดี. (2547). บทบาทสื่อมวลชนท้องถิ่นกับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. สื่อมวลชนสัญจรลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา 2547. รัตนาพร แพนลา บรรณาธิการ กรุงเทพฯ: คณะทำงานประชาสัมพันธ์ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2541). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- สุกิจ รักพานิชแสงและคณะ. (2539). การรักษาคุณภาพน้ำในทะเลสาบสงขลา. รายงานการศึกษาของโครงการฝึกอบรม หลักสูตรพัฒนาการเศรษฐกิจ รุ่นที่37. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรสิทธิ์ โกศลนาวิน. (2547). ชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน สืบตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540. สื่อมวลชนสัญจรลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา 2547. รัตนาพร แพนลา บรรณาธิการ กรุงเทพฯ: คณะทำงานประชาสัมพันธ์ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.
- สุภชัย หนูแก้ว. (2543). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการพัฒนาของรัฐ : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

- สมบัติ อารังญวงศ์. (2540). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สำนักงานงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2538, สิงหาคม). สรุปผลการสัมมนาระดับภูมิภาค เรื่อง แนวคิด ทิศทาง และแผนการพัฒนาของประชาชน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 8: 59-62.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549, มิถุนายน). รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). 9: 1-3.
- สำนักงานงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2549 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 : สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน วันศุกร์ที่ 30 มิถุนายน 2549 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี. ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554). หน้า 10-15.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. วารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย. (2) : 26-28.
- สำนักงานวิจัยและพัฒนาร่วมกับ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2537). โครงการศึกษาข้อมูลและศักยภาพการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.วารสารสำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (1) : VIII.
- Almond, Gabriel A. ;& Powell, G. (1966). *Comparative Politics : A Developmental Approach*. Boston : Little, Brown and Company.
- Anderson, James E. (1994). *Public Policy-Making : An Introduction*. 2nd.ed. New York : Houghton Mifflin Company.
- Arthur, Bentley F. (1949). *The Process of Government*. Bloomington, Indiana : Principia Press.
- Dye, Thomas R. (1984). *Understanding Public Policy*. 5th .ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall, Inc.
- Henry, Nicholas. (1995). *Public Administration and Public Affairs*. 6th.ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall, Inc.
- Hitchner Dell Gillette ;& Carol Levine. (1967). *Comparative Government and Politics*. New York : Dodd, Mead & Company.

- Sharkansky Ira. (1970). *Public Administration: Policy Making in Government Agencies*. Markham, Chicago Ill.
- Jones, Charles O. (1977). *An Introduction to the Study of Public Policy*. 2nd.ed. North Scituate, Massachusetts: Duxbury Press.
- Truman, David B. (1951). *The Government Process*. New York: Knopf.
- Wright Dorwin Cart ;& Zender Alwin. (1953). *Group Dynamics*. Illinois : Row Peterson Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม (สำหรับกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา)
เรื่อง การกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา **การมีส่วนร่วม**
ร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 1 คุณสมบัติส่วนบุคคลบุคคล

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 30-40 ปี
☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี
☐ 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ ปวส. / อนุปริญญา
☐ปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ ทำประมง ☐ ทำนา,ทำสวน ค้าขาย
☐ , ธุรกิจส่วนตัว ☐ ข้าราชการ / พนักงานของรัฐ
☐ อื่นๆ

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 5,000 - 10,000 บาท ☐ 10,001 – 15,000 บาท ☐ สูงกว่า15,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์

คำชี้แจง : โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง โดยเติมตามความเป็นจริง

6. ปัจจุบันกลุ่มของท่านก่อตั้งมาแล้วกี่ปี

7. ปัจจุบันจำนวนสมาชิกในกลุ่มของท่านมีจำนวนทั้งหมดกี่คน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียง

คำตอบเดียว

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความเข้มแข็งทางการเงิน					
8. เงินที่ใช้จ่ายในกิจกรรมมีเพียงพอที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
9. กลุ่มของท่านสามารถจัดสรรงบประมาณได้เป็นอย่างดี มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้					
10. กลุ่มของท่านมักได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือด้านการเงินจากหน่วยงานภาครัฐอยู่เสมอ					
ความเป็นปึกแผ่นขององค์กร					
11. เมื่อจัดกิจกรรมภายในกลุ่ม เช่น การรณรงค์อนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ เป็นต้น สมาชิกทุกคนจะเข้าร่วมกิจกรรมและมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน					
12. ท่านคิดว่าสมาชิกภายในกลุ่มของท่านมีความพอใจกับผลงานการทำงานของกลุ่ม					
13. ท่านคิดว่าสมาชิกภายในกลุ่มของท่านเข้ากันได้เป็นอย่างดีและยึดถือเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน					

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14. กลุ่มของท่านมักจัดกิจกรรมอนุรักษ์ / เรียกร้องสิทธิของกลุ่ม เพื่อแสดงเป้าหมายของกลุ่มตนเองอยู่เสมอ					
ทักษะความชำนาญของสมาชิก					
16. สมาชิกภายในกลุ่มของท่านมีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายของการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมา					
17. สมาชิกภายในกลุ่มของท่านมีความสามารถในการทำงานกลุ่มได้เป็นอย่างดี					
18. สมาชิกภายในกลุ่มของท่าน ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐได้เป็นอย่างดี					
19. สมาชิกภายในกลุ่มของท่านสามารถประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงเป้าหมายของกลุ่มกับประชาชนในท้องถิ่นได้					
ความเป็นเอกภาพของสมาชิก					
20. สมาชิกภายในกลุ่มของท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงานของทุกครั้ง					
21. สมาชิกภายในกลุ่มของท่านสามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ					
22. สมาชิกภายในกลุ่มของท่าน มีความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือโดยไม่ได้มีการถูกบังคับแต่อย่างใด					

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.เมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน สมาชิกภายในกลุ่มของท่าน สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง					
ทักษะความชำนาญของผู้นำ					
24.ผู้นำกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่ม					
25.ก่อนการตัดสินใจของผู้นำ กลุ่มทุกครั้ง มักจะถามความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม					
26.ผู้นำกลุ่มของท่านสามารถประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นได้เป็นอย่างดี					
การสื่อสารภายในกลุ่ม					
27.กลุ่มของท่านมีการจัดประชุมอยู่บ่อยครั้ง (อย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง)					
28.สมาชิกภายในกลุ่มมักได้รับข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและเป้าหมายของกลุ่ม					
29.สมาชิกภายในกลุ่มมักได้รับข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ					
30.การสื่อสารภายในกลุ่มของท่านเป็นไปด้วยความจริงใจและเปิดเผย					

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียง

คำตอบเดียว

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31.มาตรการการลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดสามารถพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้ดีขึ้นได้					
32.ควรมีการจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลาเพื่อการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา					
33.การใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำ จะบรรเทาปัญหาอุทกภัยและแก้ไขปัญหการตื้นเขินของทะเลสาบสงขลาได้					
34. การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชาวบ้านจะสามารถพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้ดีขึ้นได้					
35.การจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา และร่วมกันปลูกป่าชายเลนจะช่วยให้หลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาดีขึ้น					

ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์สำหรับหน่วยงานราชการ
เรื่อง การกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ภูมิศึกษา การมีส่วนร่วม
ร่วมของกลุ่มผลประโยชน์ จังหวัดสงขลา

หัวข้อสัมภาษณ์

1. ข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์แบบใดที่จะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จากโครงการของหน่วยงานที่จัดทำอยู่
2. หน่วยงานของท่านมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ดังต่อไปนี้ มีอะไรบ้าง
 - 1) มาตรการลดปริมาณของเสียและน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด
 - 2) การจัดระเบียบการทำประมงในทะเลสาบสงขลา
 - 3) การใช้ประโยชน์จากการขุดลอกร่องน้ำ
 - 4) การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวบ้าน
 - 5) การจัดทำเขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาและร่วมกันปลูกป่าชายเลน

ภาคผนวก ข.

การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในเรื่องกากำหนดนโยบาย
การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ระหว่างกลุ่มของและตัวแปรคุณสมบัติส่วนบุคคล โดยใช้ T-test และ Oneway-ANOVA

T-Test ของตัวแปร เพศ**Group Statistics**

เพศ	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ชาย	60	4.5400	.47486	.06130
หญิง	28	4.7143	.26904	.05084

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ค่าเฉลี่ยของ การกำหนดนโยบาย การพัฒนาฯ	Equal variances assumed	6.373	0.013	-1.808	86	0.074	-0.1743
	Equal variances not assumed			-2.188	82.640	0.031	-0.1743

Oneway ของตัวแปร อายุ

Descriptives

S1

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
					Lower Bound	Upper Bound
น้อยกว่า30ปี	12	4.6500	.28445	.08211	4.4693	4.8307
30-40ปี	50	4.6320	.40479	.05725	4.5170	4.7470
41-50ปี	16	4.4875	.38622	.09656	4.2817	4.6933
51-60ปี	7	4.7429	.27603	.10433	4.4876	4.9981
60ปีขึ้นไป	3	4.6667	.23094	.13333	4.0930	5.2404
Total	88	4.6182	.37341	.03981	4.5391	4.6973

Minimum	Maximum
4.20	5.00
3.40	5.00
3.80	5.00
4.20	5.00
4.40	4.80
3.40	5.00

Test of Homogeneity of Variances

S1

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
.950	4	83	.439

ANOVA

S1

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.411	4	.103	.727	.576
Within Groups	11.720	83	.141		
Total	12.131	87			

S1

Scheffe

		Subset for alpha = .05
อายุ	N	1
41-50ปี	16	4.4875
30-40ปี	50	4.6320
น้อยกว่า30ปี	12	4.6500
60ปีขึ้นไป	3	4.6667
51-60ปี	7	4.7429
Sig.		.772

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 7.788.

b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

Post Hoc Tests**Multiple Comparisons**

Dependent Variable: S1

Scheffe

(I) อายุ	(J) อายุ	Mean Difference (I- J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
น้อยกว่า30ปี	30-40ปี	.0180	.12079	1.000	-.3626	.3986
	41-50ปี	.1625	.14350	.863	-.2896	.6146
	51-60ปี	-.0929	.17872	.992	-.6559	.4702
	60ปีขึ้นไป	-.0167	.24256	1.000	-.7809	.7476
30-40ปี	น้อยกว่า30ปี	-.0180	.12079	1.000	-.3986	.3626
	41-50ปี	.1445	.10793	.773	-.1956	.4846
	51-60ปี	-.1109	.15165	.970	-.5886	.3669
	60ปีขึ้นไป	-.0347	.22337	1.000	-.7384	.6691
41-50ปี	น้อยกว่า30ปี	-.1625	.14350	.863	-.6146	.2896
	30-40ปี	-.1445	.10793	.773	-.4846	.1956
	51-60ปี	-.2554	.17029	.691	-.7919	.2812
	60ปีขึ้นไป	-.1792	.23642	.965	-.9240	.5657
51-60ปี	น้อยกว่า30ปี	.0929	.17872	.992	-.4702	.6559
	30-40ปี	.1109	.15165	.970	-.3669	.5886
	41-50ปี	.2554	.17029	.691	-.2812	.7919
	60ปีขึ้นไป	.0762	.25931	.999	-.7408	.8932
60 ปีขึ้นไป	น้อยกว่า30ปี	.0167	.24256	1.000	-.7476	.7809
	30-40ปี	.0347	.22337	1.000	-.6691	.7384
	41-50ปี	.1792	.23642	.965	-.5657	.9240
	51-60ปี	-.0762	.25931	.999	-.8932	.7408

Oneway ของตัวแปร ระดับการศึกษา

Descriptives

S1

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
					Lower Bound	Upper Bound
ประถมศึกษา	48	4.5458	.41614	.06006	4.4250	4.6667
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	4.7615	.29944	.05872	4.6406	4.8825
มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	4.6000	.27175	.07263	4.4431	4.7569
Total	88	4.6182	.37341	.03981	4.5391	4.6973

Minimum	Maximum
3.4	5
4	5
4.2	5
3.4	5

Test of Homogeneity of Variances

S1

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
2.376	2	85	.099

ANOVA

S1

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.790	2	.395	2.961	.057
Within Groups	11.341	85	.133		
Total	12.131	87			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: S1
Scheffe

(I) การศึกษา	(J) การศึกษา	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	-.2157	.08894	.058	-.4373	.0059
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	-.0542	.11095	.888	-.3306	.2223
มัธยมศึกษาตอนต้น	ประถมศึกษา	.2157	.08894	.058	-.0059	.4373
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	.1615	.12108	.414	-.1401	.4632
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ประถมศึกษา	.0542	.11095	.888	-.2223	.3306
	มัธยมศึกษาตอนต้น	-.1615	.12108	.414	-.4632	.1401

Homogeneous Subsets

S1

Scheffe

การศึกษา	N	Subset for alpha = .05
		1
ประถมศึกษา	48	4.5458
มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	4.6000
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	4.7615
Sig.		.142

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 22.949.

b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

Oneway ของตัวแปร อาชีพ

Descriptives

S1

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
					Lower Bound	Upper Bound
ทำประมง	67	4.6358	.37807	.04619	4.5436	4.7280
ทำนา,ทำสวน	13	4.5385	.39484	.10951	4.2999	4.7771
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	8	4.6000	.32071	.11339	4.3319	4.8681
Total	88	4.6182	.37341	.03981	4.5391	4.6973

Minimum	Maximum
3.4	5
3.8	5
4.2	5
3.4	5

Test of Homogeneity of Variances

S1

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
.243	2	85	.785

ANOVA

S1

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.106	2	.053	.375	.688
Within Groups	12.025	85	.141		
Total	12.131	87			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: S1

Scheffe

(I) อาชีพ	(J) อาชีพ	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
ทำประมง	ทำนา,ทำสวน	.0974	.11399	.695	-.1866	.3814
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	.0358	.14069	.968	-.3147	.3864
ทำนา,ทำสวน	ทำประมง	-.0974	.11399	.695	-.3814	.1866
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	-.0615	.16901	.936	-.4826	.3596
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	ทำประมง	-.0358	.14069	.968	-.3864	.3147
	ทำนา,ทำสวน	.0615	.16901	.936	-.3596	.4826

Homogeneous Subsets

S1

Scheffe

อาชีพ	N	Subset for alpha = .05
ทำนา,ทำสวน	13	4.5385
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	8	4.6000
ทำประมง	67	4.6358
Sig.		.794

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 13.835.

b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

Oneway ของตัวแปร รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

Descriptives

S1

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean	
					Lower Bound	Upper Bound
5,000-10,000บาท	64	4.5844	.36219	.04527	4.4939	4.6748
10,001-15,000บาท	21	4.7619	.38791	.08465	4.5853	4.9385
สูงกว่า15,000บาท	3	4.3333	.23094	.13333	3.7596	4.9070
Total	88	4.6182	.37341	.03981	4.5391	4.6973

Minimum	Maximum
3.4	5
3.4	5
4.2	4.6
3.4	5

Test of Homogeneity of Variances

S1

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
.302	2	85	.740

ANOVA

S1

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.750	2	.375	2.802	.066
Within Groups	11.381	85	.134		
Total	12.131	87			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: S1
Scheffe

(I) รายได้	(J) รายได้	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
5,000-10,000บาท	10,001-15,000บาท	-.1775	.09202	.162	-.4068	.0517
	สูงกว่า15,000บาท	.2510	.21615	.512	-.2875	.7896
10,001-15,000บาท	5,000-10,000บาท	.1775	.09202	.162	-.0517	.4068
	สูงกว่า15,000บาท	.4286	.22584	.171	-.1341	.9913
สูงกว่า15,000บาท	5,000-10,000บาท	-.2510	.21615	.512	-.7896	.2875
	10,001-15,000บาท	-.4286	.22584	.171	-.9913	.1341

Homogeneous Subsets

S1

Scheffe

รายได้	N	Subset for alpha = .05
รายได้		1
สูงกว่า15,000บาท	3	4.3333
5,000-10,000บาท	64	4.5844
10,001-15,000บาท	21	4.7619
Sig.		.081

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a Uses Harmonic Mean Sample Size = 7.565.

b The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

ภาคผนวก ค.
 การแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง
 ในเรื่อง การกำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ค่าเฉลี่ยของมาตรการการลดปริมาณของเสีย	88	2.00	5.00	4.1932	.85578
ค่าเฉลี่ยของการจัดระเบียบการทำประมง	88	3.00	5.00	4.6932	.55415
ค่าเฉลี่ยการขุดลอกร่องน้ำ	88	3.00	5.00	4.7841	.53496
ค่าเฉลี่ยการอนุรักษ์และฟื้นฟูวิถีชาวบ้าน	88	3.00	5.00	4.5114	.54655
ค่าเฉลี่ยการจัดทำเขตอนุรักษ์	88	1.00	5.00	4.7955	.57052
Valid N (listwise)	88				

ภาคผนวก ง.

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์ ที่ส่งผลต่อการ
กำหนดนโยบายการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
โดยใช้ Multiple Regression Analysis

Regression**Variables Entered/Removed(b)**

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	จำนวนสมาชิกทั้งหมด, ค่าเฉลี่ยทักษะความชำนาญของสมาชิก, ค่าเฉลี่ยของความเข้มแข็งทางการเงิน, ค่าเฉลี่ยของความเป็นปึกแผ่นขององค์กร, ค่าเฉลี่ยของการสื่อสารภายในกลุ่ม, ค่าเฉลี่ยของทักษะความชำนาญของผู้หน้า, ค่าเฉลี่ยของความเป็นเอกภาพของสมาชิก, อายุของกลุ่ม(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: S1

Model Summary(b)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.578(a)	.334	.267	.31969	1.694

a Predictors: (Constant), จำนวนสมาชิกทั้งหมด, ค่าเฉลี่ยทักษะความชำนาญของสมาชิก, ค่าเฉลี่ยของความเข้มแข็งทางการเงิน, ค่าเฉลี่ยของความเป็นปึกแผ่นขององค์กร, ค่าเฉลี่ยของการสื่อสารภายในกลุ่ม, ค่าเฉลี่ยของทักษะความชำนาญของผู้หน้า, ค่าเฉลี่ยของความเป็นเอกภาพของสมาชิก, อายุของกลุ่ม

b Dependent Variable: S1

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.057	8	.507	4.962	.000(a)
	Residual	8.074	79	.102		
	Total	12.131	87			

a Predictors: (Constant), จำนวนสมาชิกทั้งหมด, ค่าเฉลี่ยทักษะความชำนาญของสมาชิก, ค่าเฉลี่ยของความเข้มแข็งทางการเงิน, ค่าเฉลี่ยของความเป็นปึกแผ่นขององค์กร, ค่าเฉลี่ยของการสื่อสารภายในกลุ่ม, ค่าเฉลี่ยของทักษะความชำนาญของผู้นำ, ค่าเฉลี่ยของความเป็นเอกภาพของสมาชิก, อายุของกลุ่ม

b Dependent Variable: S1

Coefficients(a)

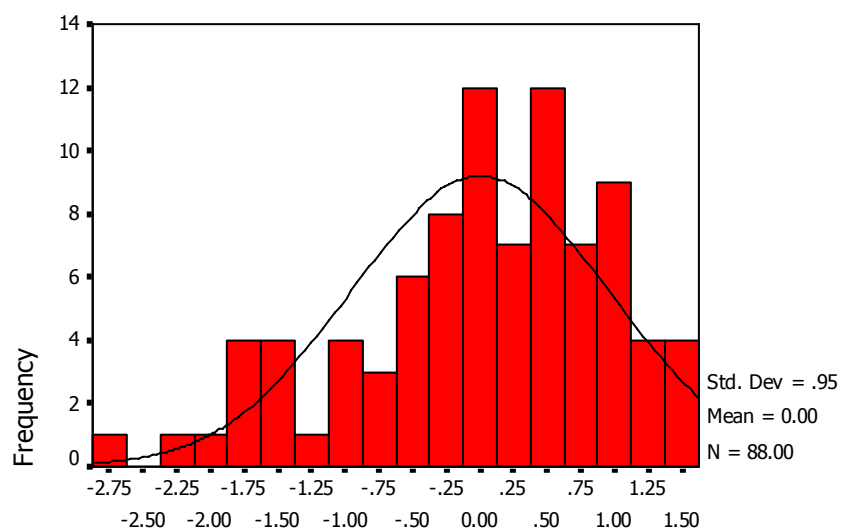
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2.852	.545		5.237	.000
	ค่าเฉลี่ยของความเข้มแข็งทางการเงิน	.307	.091	.321	3.376	.001
	ค่าเฉลี่ยของความเป็นปึกแผ่นขององค์กร	.285	.104	.315	2.747	.007
	ค่าเฉลี่ยทักษะความชำนาญของสมาชิก	-.382	.264	-.312	-1.446	.152
	ค่าเฉลี่ยของความเป็นเอกภาพของสมาชิก	.279	.151	.306	1.857	.067
	ค่าเฉลี่ยของทักษะความชำนาญของผู้นำ	.179	.109	.227	1.648	.103
	ค่าเฉลี่ยของการสื่อสารภายในกลุ่ม	-.117	.093	-.152	-1.263	.210
	อายุของกลุ่ม	.057	.023	.847	2.519	.014
	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	-.008	.005	-.590	-1.760	.082

a Dependent Variable: S1

Residuals Statistics(a)

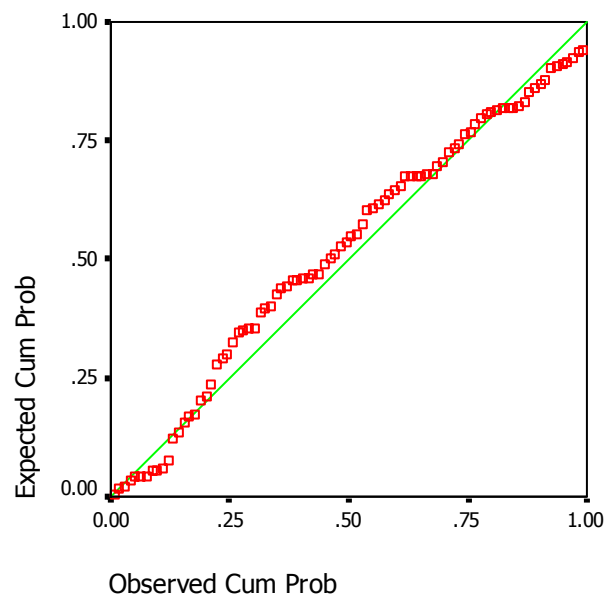
	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	3.9518	5.0351	4.6182	.21595	88
Std. Predicted Value	-3.086	1.931	.000	1.000	88
Standard Error of Predicted Value	.05318	.20386	.09867	.02692	88
Adjusted Predicted Value	4.0245	5.2504	4.6206	.22532	88
Residual	-.8601	.5032	.0000	.30463	88
Std. Residual	-2.691	1.574	.000	.953	88
Stud. Residual	-2.993	1.762	-.004	1.028	88
Deleted Residual	-1.0644	.7312	-.0025	.35717	88
Stud. Deleted Residual	-3.158	1.786	-.009	1.044	88
Mahal. Distance	1.419	34.390	7.909	5.443	88
Cook's Distance	.000	.418	.021	.058	88
Centered Leverage Value	.016	.395	.091	.063	88

a Dependent Variable: S1

Histogram**Dependent Variable: S1**

Normal P-P Plot of Regression Standard

Dependent Variable: S1

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาว วฤณดา วงศ์โรจน์
วันเดือนปีเกิด	15 ธันวาคม 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	22/1 ซอยรามคำแหง 22 แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	วิทยาศาสตรบัณฑิต (ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2550	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ